

POLET

LIST ŽENSKOGA ĐAČKOГA DOMA SPLIT / BROJ 23, GODINA 2019.

TEMA BROJA

Internet

i društvene mreže

POLET

UREDNIŠTVO

Učenice

Issa Ćudina, Ivana Lozančić, Mija

Sabljić, Anita Vudrag

Mentorica

Đurđica Kamenjarin, prof.

SURADNICE

Učenice

Lucija Banović, Vannessa Barbir,

Amelie Franka Carl Vadnjal,

Lea Ćelić, Doris Delonga, Vesna

Dropulić, Anamarija Dujić,

Paula Filipić, Karla Galov, Matea Jagar,

Morena Jerković, Adela Kuščević,

Antonia Matijašević, Barbara Parunov,

Josipa Lozančić, Petra Štrba,

Josipa Šestanović, Tereza Šestanović.

FOTOGRAFIJE

NASLOVNA STRANICA: *U mreži*, Issa

Ćudina i Matea Jagar

MATURANTICE

Stella Roso

OSTALE FOTOGRAFIJE

Multimedijiska sekcija

LEKTORICA

Maja Jelavić-Šako, mag. hrvatskog jezika
i književnosti i mag. pedagogije

TISAK

Dalmacija papir Split

Ožujak 2019.

Naklada 200 primjeraka

NAKLADNIK

Ženski dječki dom Split

Ćiril-Metodova 26

HR – 21000 Split

Tel: 021 42 05 07

Internet adresa:

www.zenskidjackingdom-split.hr/

e-mail: zenski-djackingdom@st-htnet.hr

ZA NAKLADNIKA

Ljiljana Buljubašić, prof.

SADRŽAJ

Impresum	2
Sadržaj	2
Uvodnik.....	3
Sreća je samo pet minuta dalje.....	4
Malo nas je, a' nas ima.....	4
Panta rei ili kronologija domskog života.....	6
Predstavljamo učenice	
Ljubav prema voljenom instrumentu	11
Djevojke za volanom	12
Tema broja: Internet i društvene mreže	
Anketa	14
Virtualni svijet: aplikacije, platforme i mediji	17
Prva društvena mreža	18
Svijet bez interneta	19
Fotografija	
Povijest fotografije	20
Savjeti za dobru fotografiju	21
Oko objektiva	21
Priče koje stoje iza dviju slavnih fotografija	22
Oko – prozor u svijet i ogledalo duše	23
Za one koji (Ne)vjeruju što oko govori o nama	23
Vjera i djela	
Franjevačka mladež – FRAMA	24
Tko je bio sveti Franjo Asiški?	24
Ja framašica	24
Moje Erasmus iskustvo	25
Ispraćaj maturantica	26
Pitali smo maturantice	28
Malena mjesta srca moga	
Ima neka davna veza Staševice i Splita	32
Moj Metković	32
Nova Sela	33
Hobi	
U ritmu ljubavi	34
Zašto kaktusi	34
Žene koje mijenjaju (moj) svijet	35
Portret umjetnika	
Robert Schumann	36
Zašto volim Melanie Martinez?	37
Savjeti iz prve ruke	
Da biste bili neodoljivi, morate biti drugačiji	38
Zdrava i njegovana kosa je simbol ženstvenosti	39
Preporuke	
Čitanje je kao sanjanje otvorenih očiju	42
Filmovi i serije	42
Veliko srce lovca u žitu	43
Literarni prilozi	
Poslje tebe	44
A sada zbogom, mila moja	45
Je li grijeh prepustiti se?	45
Volio bih se probuditi kao	46
Ljeto, plaža, brodovi, more	46
Moj škoj	46
Poruka svijetu	47
(Ne)ozbiljno	
Fotoroman	48
Poster	
Maturantice generacija 2018./2019.	

Dragi čitatelji Polet br. 23 spremam je za let.

Svake godine se iznenadimo koliko je posla oko pripreme lista. Izgleda jednostavno, ali vjerujte, sve je samo ne jednostavno.

Potrudili smo se da osjetite kako živi Dom. Predstavljamo neke sasvim jednostavne, a opet posebne osobe. Pišemo o našem životu, nastupima, natjecanjima, putovanjima. Pišemo o ljudima koji nas inspiriraju, nadahnjuju, potiču, bude ono najbolje u nama. Našlo se mjesta za literarne i likovne radove, za ozbiljne i neozbiljne teme.

U Temi broja pišemo o društvenim mrežama. Istražili smo u kojoj mjeri internet i društvene mreže utječu na socijalnu interakciju, koliko se njima koristite, u kojim situacijama, koje su vam društvene mreže najmilije, i možete li uopće zamisliti život bez interneta i društvenih mreža. Pišemo i o fotografiji kao neizostavnom dijelu komunikacije, osobito komunikacije putem društvenih mreža.

Na stranicama Poleta posijali smo zrnca mudrosti, misli slikovite i neposredne. U njima je dubok pečat predaka, i baš zato su nam dragi vodići i putokazi.

Tekstovi, fotografije, crteži – naši su autorski radovi i zato smo ponosni. U svakom kutku Poleta trag je djevojaka koje znaju o čemu govore: o dolasku u Dom pišu prvašice, o odlasku iz doma maturantice; portrete i slike crtaju polaznice Škole likovnih umjetnosti; o klasičnim skladateljima i glazbenim instrumentima pišu polaznice Glazbene škole Josipa Hatzea; naslovnicu su osmislice i izradile polaznice Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju; savjete iz prve ruke pišu polaznice Obrtničke škole, odjevne tehničarke i frizerke; maturantice je portretirala buduća umjetnička fotografkinja, a ostale fotografije su rad multimedijalne sekcije ... Okušale smo se u različitim formama: likovnim, literarnim i samostalnim novinarskim radovima, fotoromanu.

U Polet su doletjele dvije bivše urednice, Antonija Grljušić i Ivona Čorić, koje i dalje nose Dom u srcu. Pročitajte što vam poručuju.

Očekujemo vaše primjedbe i komentare, iskreno vas pozivamo na suradnju. Možda već u sljedeći broj Poleta doleti i vaše ime.

Uredništvo

SREĆA JE SAMO PET MINUTA DALJE

Izgleda da sam imala velika očekivanja glede dolaska u Split. Kao i većina novih stanarki Doma, Split sam smatrala velikom avanturom. Početak srednje škole, odlazak iz roditeljskog doma, novo društvo, bijeg od osnovnoškolskih problema, ako mi se posreći možda i ljubav ... Nažlost, dolazak u Split i nije tako uzbudljiv kako izgleda na početku. Prije bih rekla da je strašan. Zamislite samo da ne možete svaki dan ostaviti u kupatilu po pet majica na pranje, ne možete jesti mamine specijalitete u svako doba niti razgovarati sa sestrom kada vam je teško; zaboravite na plakanje u intimi vlastite sobe ili besposleno ljenčarenje. Ništa od toga više nije moguće. Ali ... Ima Split i svojih prednosti. Na primjer: možete češće u shopping ili u kino,

vidjet ćete i naučiti svašta od različitih ljudi. Ako ste ljubiteljica knjiga, Split je za vas Meka jer ima mnoštvo knjižara i knjižnica, ili ako ste na primjer gejmer, ne morate izgubiti cijeli dan na autobus i trajekt da biste kupili zadnji nastavak vaše omiljene igrice. Vaša sreća je samo pet minuta dalje. Split i nije tako veliki grad kako je izgledalo na početku. Sjedneš na autobus i za pet minuta si na drugom kraju grada s ekipom na kavi. Što se tiče ljubavi i first kissera imate prilika koliko hoćete, ali čemu žurba, imate vremena do četvrtog razreda. Zato samo polako uživajte u uzbudnjima Grada.

PS. Dužnost mi je napomenuti: ne zaboravite da ste došle u Split prvenstveno zbog škole, zato knjigu u ruke i sretno vam bilo. ;)

Petra Štrba

MALO NAS JE, AL' NAS IMA

Smješteni na 1635 m², u centru „najlipšeg grada na svitu“ sretno živimo srednjoškolske dane. Dolazimo iz mnogih krajeva drage nam Hrvatske i susjednih država, polazimo dvadeset jednu školu, različitim smo sposobnostima, talenata, interesa, želja. Različitost je naše najveće bogatstvo. Učimo, zabavljamo se, rastemo, postajemo odgovorni.

ŠKOLA/RAZRED	UČENICE						
	I	II	III	IV	V	Σ	
I. gimnazija	2	1	1	2		6	
II. gimnazija	3			2		5	
III. gimnazija			1	1		2	
IV. gimnazija Marko Marulić	1	1		2		4	
V. gimnazija		2	1	1		4	
Klasična gimnazija	1					1	
Srednja škola Braća Radić	1					1	
Privatna jezična škola „Pitagora“			1			1	
Glazbena škola Josipa Hatzea	1	1				2	
Srednja tehnička prometna škola	3	2		3		8	
Prirodoslovna tehnička škola	1	1				2	
Pomorska škola	1	1				2	
Obrtnička škola	6	11	12	3		32	
Ekonomsko-birotehnička škola		2	1	4		7	
Zdravstvena škola	6	3	4	7	2	22	
Dental centar Marušić	1	1	1	1		4	
Graditeljsko-geodetska tehnička škola	3		2			5	
Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju	3	3		1		7	
Komercijalno-trgovačka škola	1	1	4			6	
Turističko ugostiteljska škola	2	4	1	2		9	
Škola likovnih umjetnosti		3	2	2		7	
	21	36	37	32	31	2	138

**„Nastava je mnogo lakša nego odgoj. Za nastavu se mora samo nešto znati.
Za odgoj se mora nešto biti.“**

Adalbert Stifter

DJELATNICI			
Ravnateljica	1	Voditelj računovodstva	1
Odgajateljice	7	Materijalni knjigovođa	1
Noćne paziteljice	2	Ekonom	1
Medicinska sestra	1	Kuhar/kuharica	6
Stručna suradnica, pedagoginja	1	Kućni majstor-domar	2
Tajnica	1	Spremačica	2
		Pralja	1
$\Sigma 27$			

„Najviše što obrazovanje može pružiti djetetu u njegovu razvoju jest pomoći mu i usmjeriti ga prema području na kojemu mu njegova nadarenost najviše odgovara, gdje će biti zadovoljno i stručno.“

Daniel Goleman

VANJSKI SURADNICI	
Lektorica	1
Stručna voditeljica dramske grupe	1
Stručna voditeljica folklora	1
Stručna voditeljica plesne grupe	1
Trener za badminton i stolni tenis	1
$\Sigma 5$	

5

Nudimo različitost i dodatne mogućnosti izbora.

IZBORNI PROGRAMI	POSEBNI PROGRAMI	NATJECANJA	PUTOVANJA
Dramska grupa	Knjižnica	Kviskoteka	Vukovar - studeni
Ples	HNK	Karaoke	Zagreb - prosinac
Folklor	Volonteri	Masterchef	Mostar - veljača
Glazbena grupa	Multimediji		Rovinj - svibanj
Kreativna grupa	Biblijski kutić		
Novinarska grupa	SEMEP		
Stolni tenis			
Badminton			

**„Naši izbori su oni koji istinski pokazuju tko smo mi,
puno više nego što to čine naše sposobnosti.“**

J.K.Rowling

PANTA REI ili kronologija domskog života

Izreka *Panta rei* pripisuje se rimskom učenjaku Simpliciju koji je opisivao Heraklitovu filozofiju po kojoj nema nepromjenjivog bitka, to jest sve što postoji podložno je stalnim promjenama.

Tako i život u Domu. Teče u ritmu školske godine, od rujna do lipnja, svake godine drugačiji, bojan novim licima, posebnim emocijama, originalnim sadržajima. Bogat u različitostima.

Polet izlazi jednom godišnje, njegov izlazak vezan je uz termin regionalne Domijade. Najčešće je to u travnju. U svakom novom broju Poleta događaje počinjemo bilježiti od toga vremena.

Prva na redu je 42. regionalna Domijada koja se zbila u travnju 2018. godine u Dubrovniku, a za njom i državna Domijada u svibnju iste godine u Rovinju.

Na Domijadi smo nastupali u mnogim kategorijama:

Glazbena grupa Ružmarin nastupila je s pjesmom *When I'm gone* na regionalnoj Domijadi i osvojila je 2. mjesto po ocjeni stručnog žirija. Ružmarinke i ove godine marljivo vježbaju i pripremaju se za Domijadu, a u međuvremenu nas uveseljavaju nastupima na domskim događanjima, natjecanjima, priredbama.

Glazbena grupa Ružmarin

Kreativna grupa predstavila se u šest kategorija:

Kategorija industrijski dizajn – djelo *Bonsai* na regionalnoj Domijadi zaslužilo je 2. mjesto po ocjeni stručnog i 1. mjesto po ocjeni učeničkog žirija.

U kategoriji rukotvorine izložile su rad *Krhotine* u kojem su naglasile važnost povezivanja i ispreplitanja tradicionalnog i modernog.

U kategoriji modni dizajn rad imena *U zadnji tren* osvojio je na regionalnoj Domijadi 1. mjesto stručnog i 3. mjesto učeničkog žirija, a na državnoj Domijadi 3. mjesto.

Bonsai, kreativn@ grupa

Krhotine, kreativn@ grupa

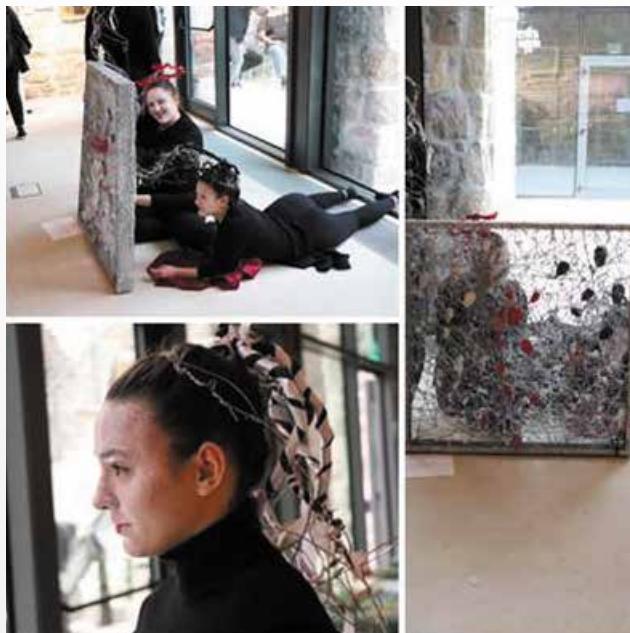
Likovna umjetnost, kategorija instalacija – rad nazvan *Mind games*, bio je bez premca na regionalnoj Domijadi – dva 1. mesta po ocjenama stručnog i učeničkog žirija te 3. mjesto na državnoj Domijadi.

Likovna umjetnost, autorica Iva Krilić u dvije kategorije: slika *Poznajemo li se?* i crtež 1938. Crtež je osvojio 2. mjesto po ocjeni stručnog žirija na regionalnoj Domijadi.

U zadnji tren, kreativn@ grupa

Članovi kreativne grupe neumorno rade tijekom godine, svojim uradcima oplemenjuju prostor doma, na uvjek poseban i originalan način obilježavaju važne datume, održavaju radionice na kojima pripremaju zdrave kozmetičke pripravke, spravljaju ukusne i grešne zalogajčice, izrađuju prigodne ukrase.

Minds Games, kreativn@ grupa

Poznajemo li se, Iva Krilić

Iva Krilić, 1938.

Bilo bi posve neobično kada **folklorna grupa** ne bi bila prva na regionalnoj Domijadi. Toliko su nas razmazile svojim vrhunskim izvedbama. Tako je bilo i na 42. regionalnoj Domijadi. Upečatljive u bogatim narodnim nošnjama, pjevale su i plesale tradicionalne pjesme Međimurja *Vehni, vehni fijolice*.

Folklorna grupa

Predstavili smo se i dvjema sportskim ekipama: ekipa **stolnog tenisa** osvojila je 2. mjesto na regionalnoj Domijadi, a ekipa **badminton** 4. mjesto.

Ekipa stolnog tenisa

Ekipa badminton

Novinarska grupa na Domijadi predstavlja Polet koji izlazi jednom godišnje. Pišući otimamo zaboravu

Novinarska grupa

važne i lijepе slike domskog života. S Poletom ispraćamo maturantice i dočekujemo nove generacije. Sudjelujemo na LiDraNu i Domijadi. Svoj rad objavljujemo na web stranici Doma i portalu za škole. Pored pripreme i izdavanja domskog lista novinarska grupa priprema Godišnjak maturantica i priredbu u svibnju, te smisljam pitanja za Kviskoteku.

Dramska grupa uvijek je u korak s aktualnim trenutkom, intrigantne, zanimljive, provokativne. Ne serviraju recepte, već potiču na razmišljanje i preispitivanje vlastitog ponašanja. Ne izvode tude tekstove, već sastavljaju svoje. *Kakva nam se budućnost smiješi?* – pitale su u scenskom prikazu i bile najbolje – 1. mjesto na državnoj Domijadi! Predstavile su se i recitacijom *Jedna o jaziku*. Zanimljivost je da je autorka rečene pjesme i sama u svoje vrijeme bila učenica našeg Doma.

Dramska grupa

Multimedijiska grupa zaslužna je za sve što prikazuje život u Domu slikom ili filmom. Okom objektiva marljivo bilježe događaje. Na regionalnoj Domijadi su se predstavile u dvije kategorije: fotografijom *Svitlo u tebi*, autorice Stelle Roso, koja je inspirirana snagom i položajem žene u društvu, i filmom *Oslobodi me ako znaš o čemu govorim*,

Svitlo u tebi, Stella Roso

koji je priča o hrabrosti u očuvanju vlastitih vrijednosti i identiteta u zahtjevnoj i izazovnoj svakidašnjici.

Plesna grupa koreografijama prenosi snažnu pozruku. Ples *Human* na regionalnoj Domijadi osvojio je 1. mjesto stručnog i 3. mjesto učeničkog žirija, te na državnoj Domijadi 3. mjesto.

Plesna grupa s voditeljem Vernonom Mihanović

Nakon Domijade slijedi Ispraćaj maturantica, jedan od emotivnijih trenutaka u životu Doma. U svibnju, mjesecu ruža, ispraćamo najljepše ruže Doma. Prisamom su kraju srednjoškolskih dana, spremne ostvariti svoje snove. Kao i svaki rastanak koji u sebi nosi obećanje budućeg sastanka, i taj je pun uzburkanih emocija, skrivenih suza i tuge zbog rastanka s dragim djevojkama, iskrene radosti zbog njihovih uspjeha. Sretno maturantice, naša ljubav je uz vas!

Svojim odlaskom napravile su mjesto za novu generaciju učenica koju s nestrpljenjem očekujemo u rujnu.

Lipanj je kraj školske godine. Analiza. Vrednovanje. Donošenje odluka. I uvijek ono isto: dogodine ćemo pametnije!

Za domski život rujan je početak nove godine. Sve je u znaku novih učenica: pripreme za doček, upoznavanje, uzbudenje, prilagodba, pravila. Smijeh i suze. Kako zamijeniti obiteljski dom Ženski đačkim domom? Može li se to? One koje žive u Domu svjedoče da može. A živi njih sto trideset osam.

U listopadu se upoznajemo, usklađujemo korake da zajedno koračamo vremenom koje je pred nama. U tome nam pomaže program Adaptacija koji je namijenjen novim učenicama, sastanci odgojnih grupa, programi poput Preventivnog ili Prve pomoći, druženja, izleti, priredbe, natjecanja.

U studenom obilježavamo Dan sjećanja na Vukovar. Već drugu godinu na poseban način, trodnevnim

Upoznavanje sa znamenitostima Splita, listopad 2018.

izletom i memorijalnim hodočaćem Osijek – Vukovar. Ove godine je sudjelovalo dvadeset učenica. Lijep izlet i srdačni domaćini. Bili smo dio grupe od petsto srednjoškolaca, sudionika noćnog hodanja dugog četrdeset pet kilometara. Pratila nas je hladnoća i snježica, ali svakim korakom u nama je rastao osjećaj nacionalnog ponosa i ljubavi. Da se ne zaboravi!

Vukovar

U danima studenog i prosinca u Domu se već tradicionalno održava natjecanje Kviskoteka. Igara ima za svačiji ukus i sposobnosti. Svi sudjeluju: timovi sedam odgojnih grupa i publike. Važno je dobro se zabaviti, pokazati znanje, sposobnosti, timski rad, zajedništvo, smisao za humor. Jedan tim pobjeđuje, ali pobjeda se slavi zajedno – uz slatke pakete za četiri tima koja se nisu kvalificirala u finale, i tri torte za timove finaliste.

Pobjednice Kviskoteka, ružičasti tim 5. odgojne grupe

Uz glazbu i ples zabava traje dugo u noć. posebno za pobjednice: ružičasti tim pete odgojne grupe.

Advent 2018. - u gostima kod UD Marije Jambrišak u Zagrebu

Vikend u prosincu je vrijeme za opuštanje uz tradicionalni izlet Advent u Zagrebu. Ove godine bez snijega, ali ispunjen toplim zagrljajima s dragim domaćinima, blještavilom tisuću svjetala metropole, okusom kobasica i kuhanog vina. Nagradni vikend za odabране koji se zaslужuje radom i doprinosom domskom životu. Vikend za pamćenje.

Nema odmora. Slijedi još jedno natjecanje, polufinale MasterChefa. I tu sudjeluje sedam timova iz sedam odgojnih grupa. Zvuči li i vama ta rečenica kao da je iz bajke? A tek kad vidite sastojke i konačan proizvod... Mljac! Tema ovogodišnjeg MasterChefa je food art. Sve su se MasterChefice dobro potrudile, trčale po improviziranoj kuhinji, miješale, miksale, drobile, ukrašavale. Prazni tanjuri nakon natjecanja najbolji su dokaz koliko je sve bilo ukusno. Ali, pobjednički tim može biti samo jedan. Odlučit će to stručni žiri u kojem je pored učenica i omiljena teta kuharica, zatim domski računovođa i jedna odgajateljica. Više o finalu pročitatje u nastavku kronologije.

MasterChef

Žiri MasterChefa - odgajateljica Maja Jelavić Šako, računovođa Ivan Lasić i kuharica Irena Kurilić

Prosinac se nastavlja s mirisom zime, cimeta i vanilije. S mirisom Božića. Prije Božića pohode nas sv. Nikola i sv. Lucija s poklonima. Uvijek dobrodošli slatkiši. Pripremamo se, izrađujemo ukrase, ukrašavamo Dom. Sve je u znaku pjesme i radosnog isčekivanja. I napokon božićna priredba i karaoke show. Pobjednica showa je Issa Ćudina koja je maestralno otpjevala All of me. Ne čudi da je fenomenalno otpjevala ako znate da je vježbala pjesmu pod budnim okom mentorice i cimerice Matee Jagar.

Pakiranje kofera i dobrodošli zimski praznici. Da su barem potrajali još jedan tjedan.

Siječanj je u znaku ponovnog okupljanja, druženja i rada s dragim prijateljima. Vrijeme je za provođenje u djelo svih dobrih novogodišnjih odluka. Nastavljaju s radom domski programi, slobodne aktivnosti, sastanci odgojnih grupa. Vrijeme je za pojačano učenje i popravljanje ponekih ocjena. Vrijeme je maturalnih zabava. Pred nama je jedanaest tjedana bez i jednog dana praznika. Tko li je samo sastavio kalendar rada?

Ipak, vrijeme leti. Veljača je kratka i puna događaja. Pred nama je finale Masterchefa. Ali ne bilo kakvog

MasterChefa. 2u1 – MasterChef pod maskama. Jer, sve se događa u vrijeme petog godišnjeg doba, vrijeme maškara. „Dajte čovjeku masku i pokazat će vam svoje pravo lice.“ – kaže mudrost s interneta. Je li uopće potrebno pisati kako je bilo? Najbolje da pogledate slike. Tek da se zna, pobjednice MasterChefa drugu godinu za redom su Mija Sabljić i Morena Jerković iz 7. odgojne grupe.

Jedan je vikend rezerviran za duhovnu obnovu, meditaciju, povezivanje sa sobom i Stvoriteljem. Duboko, ispunjeno. Nahranili smo dušu i srce u predivnom ambijentu Bijelog Polja kod Mostara. I puni milosti vratili se svakodnevnim obvezama.

Duhovni centar, Bijelo Polje kod Mostara

Čeka nas Domijada. Mi smo domaćini 43. regionalne Domijade koja će se održati u Splitu 30. ožujka (nikad ranije – op.a.). I mi, urednice novinarske grupe, Mija i Issa, voditeljice smo kulturnog dijela programa regionalne Domijade. Trema? Ma koja trema, ispekle smo zanat nastupajući na Kviskoteci, MasterChefu i Karaokama.

Pred nama je isprćaj maturantica, generacija 2018./2019.

„Ako odlučite putovati daleko i brzo, ne nosite mnogo stvari. Ostavite sve svoje zavisti, ljubomore, nepraštanja, sebičnosti i strahove.“

Cesare Pavese

Nastavak u sljedećem Poletu!

(Za)jedno
Uredništvo & multimedija grupa

„Izaberi posao koji voliš i nećeš morati raditi niti jedan dan u životu.“

Ova se izreka pripisuje kineskom učitelju i filozofu koji je živio u šestom stoljeću pr.n.e., Konfuciju (Kung-fu-tse).

Da je istinita i danas, dvadeset sedam stoljeća kasnije, potvrđuju i dvije sljedeće priče. Predstavljamo učenice koje su sretno spojile svoju ljubav i, vjerujemo, budući posao.

Ljubav prema voljenom instrumentu

Flauta je glazbeni instrument koji spada u obitelj drvenih puhačkih instrumenata, ujedno je i najpokretniji instrument u toj skupini. Razlikuje se od ostalih po tome što nema pisak, ali i po tome što su današnje flaute građene od metala (bakar, nikal, cink, srebro, zlato, platina). Nekada su se izradivale od dr-

veta ili gline. Povijest flaute seže duboko u prapovijest, od kada su ljudi imali potrebu proizvesti zvuk i prve instrumente gradili od kostiju i drveta, na primjer bambusa. Flauta također spada u najstarije instrumente zbog jednostavnog principa stvaranja zvuka.

Najstarija flauta i prvi glazbeni instrument pronađena je u šilji Hohle Fels, izrađena je od ptičjih kostiju. Starost joj se procjenjuje na trideset pet tisuća godina.

Flautu kakvu poznajemo danas konstruirao je početkom 19. st. Theobald Böhm, flautist virtuzoz. Odgovarala je tadašnjim zahtjevima, bila zvukovno i intonativno ujednačena te je imala jači zvuk. Instrument do danas izgleda isto, osim osobnih prilagodbi

za svakog svirača pojedinačno. Prilagodbe se odnose na to ima li svirač duže ili kraće prste. Svira se s devet prstiju, a sastoji se od tri dijela: glava flaute, srednji dio ili tijelo i donji dio. Ima mogućnost izvođenja brzih pasaža, fluttera, trilera, staccata, dvostrukog i trostrukog jezika, i tako dalje. Boja tona u donjem registru je tamnija, u srednjem mekana, a u visokom svjetla i reska.

Flautu sam odabrala sasvim slučajno. Iako je sviram od devete godine, u njezin zvuk sam se u potpunosti zaljubila tek nakon nekoliko godina sviranja. Doprinijela je tomu moja znatnija, i odlučila sam uz flautu nastaviti srednjoškolsko obrazovanje. Danas živim u Ženskom đačkom domu Split i pohađam drugi razred Glazbene škole Josipa Hatzea, smjer glazbenica flautistica. Redovito sudjelujem na koncertima koje moja škola ostvaruje u suradnji s Gradom Splitom i Muzejom grada Splita. Također sudjelujem na državnim i međunarodnim natjecanjima, te seminarima

kod renomiranih profesora poput: Maria Ancillottija, Mateja Zupana, Renate Penezić, Karoline Šantl-Zupan. Članica sam komornog sastava s kojim osvajam visoke državne nagrade već drugu godinu, a od ove godine sam i članica novoosnovane Gradske glazbe Split. U budućnosti želim upisati Muzičku akademiju u Zagrebu i jednoga dana postati profesionalna flautistica.

Objašnjenje glazbenih pojmova:

pasaž, franc. passage – pasus

triler, tal. trillo – treperenje, tresenje, podrhtavanje glasa ili zvuka

staccato, tal. – odsječen, sjeckan, oštar i odijeljen (po slogovima) način izvođenja pojedinačnih tonova

dvostruki i trostruki jezik, flutter

– tehnikе sviranja flaute

Doris Delonga

Djevojke za volanom

Intervju vodila Maja Sabljić
fotografija Lucija Banović

Petra Grgić i Franciska Vukušić pohađaju Srednju tehničku prometnu školu u Splitu, smjer vozači. Petra je u drugom, a Franciska u prvom razredu. Razgovarala sam s njima i otkrile su mi zašto su odabrale baš taj smjer i gdje vide sebe nakon završene škole.

Franciska, saznala sam da su tvoja velika ljubav i strast automobili. Možeš li mi reći nešto o tome?

Franciska: Od malena sam rado provodila vrijeme „majstorirajući“ oko automobila. Rastavljam ih pa ih ponovo sastavljam, i kao šlag na torti, obavezno ih operem jer popravljen automobil treba biti čist.

Zašto ti je zanimljivo to raditi?

Franciska: Ne znam, čini mi se da je oduvijek tako, jednostavno volim uprljati ruke.

Je li vas to zanimanje privuklo radi muškog društva ili je presudio miris oktana?

Petra i Franciska: Sigurno da je i muško društvo

pridonijelo odluci s obzirom na to da smo se i kao dječaci igrale više s dječacima.

Petra, ti si jedina djevojka u razredu s 24 dečka. Kako se osjećaš među njima?

Petra: Malo jest neobično, ali mislim da je bolje tako nego da je razred pun djevojaka. Iako bih voljela da je u razredu barem još jedna djevojka.

Jeste li kada čule ili doobile neugodne komentare na svoj izbor zanimanja, na primjer, što vi djevojke radite među vozačima i slično?

Petra i Franciska (*jednoglasno*): Da, svi su bili puni predrasuda. Čini se da se još uvijek mnogo toga dijeli na muške i ženske poslove.

Mislite li da ćete biti dobre vozačice?

Petra: Naravno, u protivnom ne bih upisala ovu školu.

Kakve su bile reakcije roditelja na vaš odabir zanimanja?

Franciska: Nije im bilo čudno jer znaju za moju ljubav prema automobilima od malena. Ali rekli su da MORAM završiti 4. stupanj.

Petra, tvoj tata vozi kamione. Imaći li u planu u budućnosti surađivati s njim?

Petra: Nismo još o tome razgovarali, ali nije isključeno. Tko zna što budućnost nosi.

Ti Franciska imaći svoj automobil. Čula sam da ga, bez obzira na svojih 15 godina i nepoložen vozački ispit, ipak voziš po selu.

Franciska: Da, imam plavi Peugeot 106. Malo sam ga doradivala i sada je u super stanju. Moj ljubimac!

Spominjala si da bi voljela druge poučavati vožnji. Vidiš li sebe kao instruktoricu vožnje?

Franciska: Da, razmišljala sam i o tome kao jednoj od opcija za budućnost. Za početak bih radila u nekoj autoškoli, ali jednog dana možda bih otvorila svoju autoškolu.

U vašoj školi djevojke uglavnom upisuju smjer zrakoplovni prometnik. Jeste li ikada osjetile ljubomore ili predrasude s njihove strane?

Petra i Franciska: Sve djevojke iz škole s kojima se družimo su dobre. Nema predrasuda ni ljubomore, ni zlobnih komentara.

Kada ste došle u Dom kako su odgajateljice reagirale na vaš odabir zanimanja?

Petra: Mojoj odgajateljici je bilo čudno u početku. Mislim da sam joj ja prva učenica u tom zanimanju.

Franciska: Kada sam ja došla u Dom, nikomu ništa nije bilo čudno. Petra je probila led godinu dana prije.

Jednom kada završite školu ... razmišljate li o ostanku u Hrvatskoj ili vas cesta zove izvan Lijepe Naše?

Franciska: Voljela bih probati i izvan Hrvatske, ali bojam se kako će to ići s obzirom na moje (ne)znanje stranih jezika.

Petra: Sve opcije su otvorene.

Petra

Definitivno tenisice jer su udobnije, ali i štikle kada je prigoda.

Uvijek lakiram nokte jer su uredne veličine i to mi je lijepo, ali i umjetni nokti su ok za prigodu.

Hlače. Haljina samo u posebnim prigodama.

Volim se sređivati pa onda prva moda, ali volim i udobnu sportsku odjeću.

Šminkanje mi dođe kao hobi i dobra sam u tome. Svakako šminka.

Svaki nakit dolazi u obzir.

Franciska

Tenisice, u njima se osjećam udobnije.

Umjetni, nije li očito?

Hlače.

Sportski stil. Nema se što dalje pričati.

Prirodno. Ne trošim vrijeme na šminkanje.

Ipak naušnice.

Štikle ili tenisice?

Prirodni ili umjetni nokti?

Hlače ili haljina?

Sportski stil ili prva moda?

Šminka ili prirodno?

Naušnice ili lančić?

Tema POLETA 23

Crtež Ivana Lozančić

Jesu li društveni mediji sredstvo koje ljudi otuđuje i čini asocijalnima ili sredstvo pomoću kojega se ostvaruju i održavaju veze?

Internet utječe na svakodnevni život: ako želite pogledati film, ne morate ići u kino; ako želite pročitati lektiru, ne morate ići u knjižnicu; ako želite prepisati iz prijateljičine bilježnice lekciju koju ste propustili, ne morate se naći s njom. Ne morate ni kupiti CD ako želite slušati omiljene pjesme, ne morate ići do Bershke i Zare po nove krpice, niti se morate naći s prijateljima i rođinom ako želite biti u kontaktu.

Sve to možete iz udobnosti vlastitog naslonjača, tipkanjem ili skrolanjem po zaslonu mobitela. Ali, može li to zamijeniti šetnju po oštroj buri ili južini; može li zamijeniti prebiranje po trendi krpicama izlo-

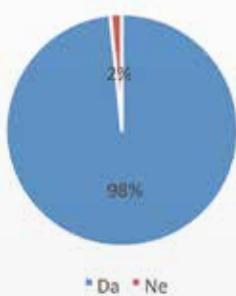
ženim na policama shopping centra; može li zamijeniti razgovor uz kavu s pogledom na more?

Za adolescente je komuniciranje preko društvenih medija važno i ima veliku ulogu u emocionalnom i socijalnom razvoju, a time i u uspostavljanju vlastitog identiteta. Zanimalo nas je kako to izgleda među učenicama u Domu te smo provedeli anketu. U anketi su sudjelovale sto dvadeset dvije učenice. Provodili smo je tijekom listopada i studenog, dugo smo je obrađivali i predstavljamo vam rezultate do kojih smo došli.

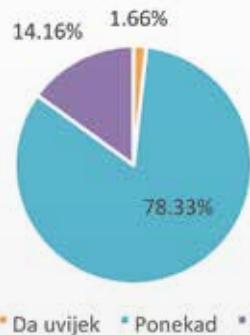
Jesmo li došli do odgovora prosudite sami.

Uredništvo

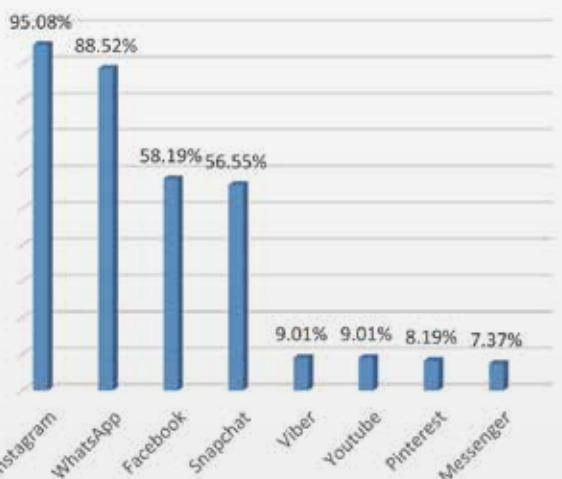
Imaš li profil na nekoj društvenoj mreži?

Provodiš li vrijeme uz mobitel dok si u društvu s prijateljima?

Koje društvene mreže koristiš?

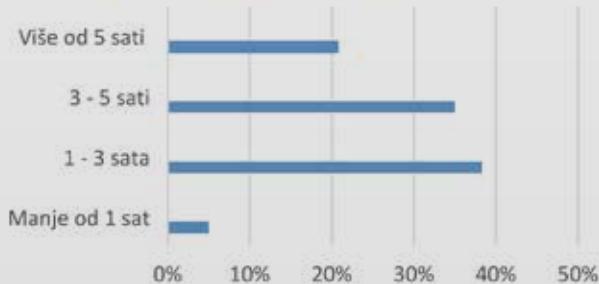
U nešto manjem postotku koriste se još: Twitter, Tumblr, We Heart It, DeviantART, Skype, VSCO.

Koji je za tebe glavni razlog korištenja društvene mreže?

Kao još neke od razloga učenice navode: usavršavanje hobija, besplatni pozivi, razbibriga ili lijek protiv umora i dosade.

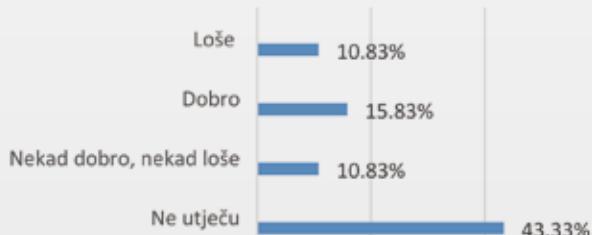
Koliko vremena dnevno proveđeš na internetu i društvenim mrežama?

Društvene mreže i samopouzdanje

Različita su mišljenja o tome utječu li društvene mreže na samopouzdanje i koliko. Istraživanja na koja smo naišli pretražujući dostupnu literaturu i web navode čak i da nekima zagorčavaju život kada uspoređuju svoj život sa životima online frendova. Osim samopouzdanja pati i san jer nije lako opustiti se i usnuti nakon duljeg vremena koje ste proveli surfajući.

Što misliš, kako društvene mreže utječu na tvoje samopouzdanje?

Obrazloženja su sljedeća

Učenice misle da društvene mreže ne utječu na samopouzdanje jer su svjesne da društvene mreže pružaju iskrivljenu sliku svijeta, ljudi u stvarnosti nisu baš onakvi kakvi se predstavljaju na društvenim mrežama, neke toliko vjeruju u sebe i navode da ništa ne može poljuljati njihovo samopouzdanje.

One koje misle da društvene mreže dobro utječu na njihovo samopouzdanje kao razloge navode zadovoljstvo zbog pozitivnih komentara i lajkova, poticajne objave s inspiracijskim sadržajem. Pozitivno je i to što gledaju samo ono što ih zanima, te se informiraju o stvarima i događajima koje kasnije mogu komentirati s prijateljima, upoznaju drugačiji svijet i ljudi ih ohrabруju. Jednak broj učenica misli da društvene mreže utječu na samopouzdanje loše ili podjednako dobro i loše zbog stvaranja kompleksa, vlastitog izgleda, izrugivanja i maltretiranja i vjerovanja da su tudi životi savršeni.

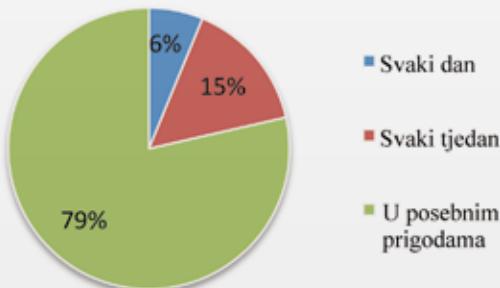
Broj prijatelja to jest pratitelja, bilo da učenice njih prate ili su one te koje su praćene, varira od skromnih nekoliko, do skoro nevjerojatnih četveroznamenskih brojeva. Većina se kreće u rasponu od 200 do 500 prijatelja, to jest pratitelja.

Fotografija na društvenoj mreži

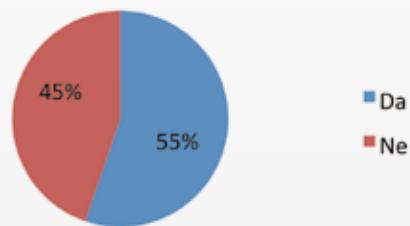
Fotografija ima značajno mjesto u komunikaciji, osobito u virtualnoj komunikaciji. Čini se da ako nešto nije fotografirano i odmah zatim objavljeno na nekoj društvenoj mreži, kao da se nije ni dogodilo.

Evo što o tome kažu rezultati naše ankete.

Koliko često objavljuješ slike/
status na društvenim mrežama?

Obavljaš li kupovinu putem
interneta?

Koliko često?

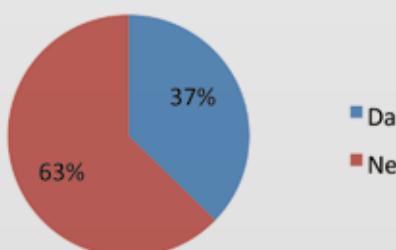
Igranje igrica na mobitelu

Favorit među igricama je Helix Jump, slijede Homes-capes, Gardenscapes, Candy Crush Saga, Pet Rescue Saga, Hay Day, Subway Surfers, Knife Hit, Golf, Color Switch, Crossy Road, Yu-Gi-Oh, Dead Trigger, Hello Kitty, Pixel Art, Zepeto, Love Balls, Pyramid Curse, Duolingo, Piano Cord.

Dosta se igraju igre tipa pronađi razlike, razne vrste sudoku i osmosmjerki, čovječe ne ljuti se, igre s riječima, poker.

Vrijeme provedeno uz igrice na mobitelu je različito. Neke učenice navode da igraju tek nekoliko puta mješevno po dvadesetak minuta, ali ima i strastvenih igračica koje uz igrice provode i do pet sati dnevno.

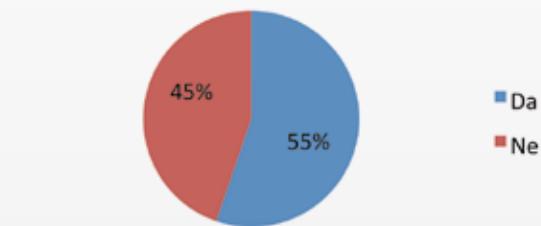
Igraš li igrice na mobitelu?

Online kupovina

Sljedeća grupa pitanja odnosila se na sve popularniju kupovinu preko interneta.

Obavljaš li kupovinu putem
interneta?

Kupuje se sve i svašta, na prvom mjestu odjeća i obuća. Odjeću kupuje tridesetak učenica, obuću njih sedam, patike i opremu za treninge kupuju četiri učenice, a kupuje se i uniforma za praksu.

Na drugom mjestu je šminka i kozmetika. Nju kupuje četrnaest učenica, a nađe se tu još nakita i parfema.

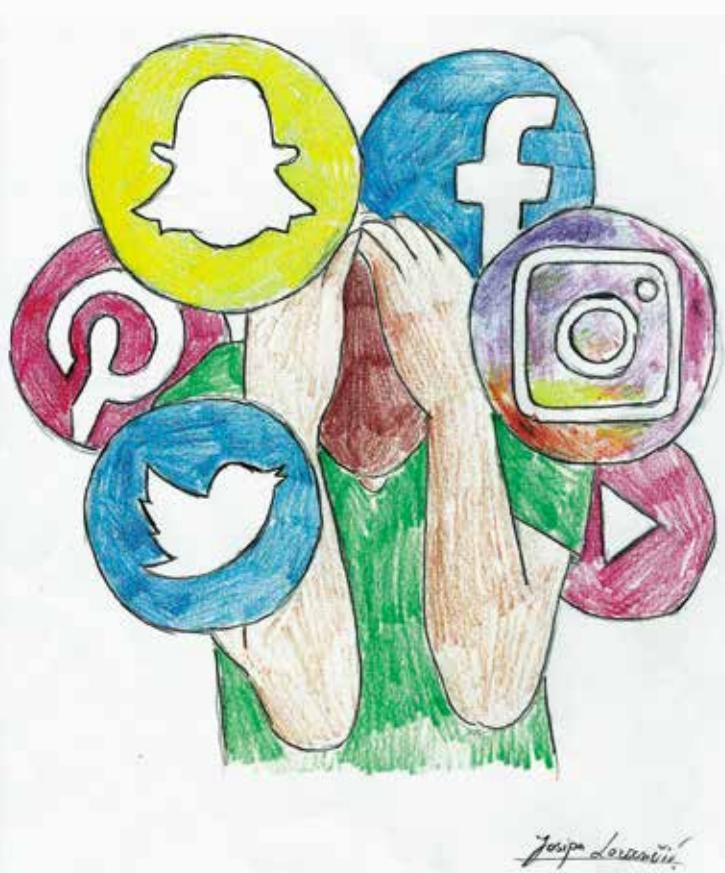
Oprema za mobitel je na trećem mjestu. Najčešće se kupuju maskice, zaštitna stakla i slušalice, a nađe se i drugih tehničkih stvari.

Knjige i školski pribor su na četvrtom mjestu. Putem interneta nabavlja ih osam učenica.

Kupuju se privjesci, pokloni za prijatelje, Torcidine stvari, igrice, razne sitnice, a ponekad, po vlastitom priznanju, i sasvim nepotrebne gluposti.

Stranice na kojima se najčešće obavlja kupovina su:

- šminka i kozmetika na stranicama: Pink Panda, Avon, DM,
- odjeća, obuća i modni dodaci: Ebay, ASOS, Moje krpice, Wish, H&M, Zara, Bershka, Stradivarius, Zabul, Nara Camicie,
- za kupovinu torbi i obuće posjećuju se stranice Ro-

Crtež Josipa Lozančić

Virtualni svijet: aplikacije, platforme i mediji

Anamarija Dujić istražila je društvene medije koje najviše koriste učenice Ženskoga đačkog doma

WhatsApp je mobilna aplikacija za razmjenu poruka, fotografija i videozapisa putem mobilnog interneta pametnim telefonima. Usluga se ne naplaćuje. Tvrku WhatsApp Inc. su 2009. godine osnovali Jan Koum i Brian Acton u kalifornijskom gradu Santa Clara.

berto, Mango, Zalando, Lunatik,

- na AliExpressu i Njuškalu kupuje se svašta, od kuće do uvijača za trepavice,
- omiljene stranice za kupovinu sportske obuće i opreme su ShoeBeDo, Shooster, Sport Vision, Sports Direct, Torcida shop, KEEPERsport, RG goalkeeper gloves, Fenway,
- medicinska odjeća nabavlja se preko stranice Cute,
- knjige i oprema za školu kupuje se na stranicama Znanje i Hoću knjigu,
- alat se kupuje na Amazonu,
- proizvodi za zabavu i pokloni na Zirafi.

Iskustava s kupovinom preko interneta su pozitivna. Učenice navode da se prethodno informiraju od drugih koji su kupovali na određenim stranicama, te da kupovinu obavljaju samo na sigurnim stranicama. Dostava je u dogovorenom vremenu, a proizvodi su u dobrom stanju. Prednost je i to što postoji mogućnost vraćanja ili zamjene. Očekivanja su ispunjena. Bez puno muke i lutanja gradom uspoređuju se cijene, odabire najbolja ponuda i sve dolazi na kućni prag. Zadovoljstvo garantirano. Tek malobrojne navode da nije loše kupovati preko interneta, ali da je ipak bolje uživo.

Instagram je popularna besplatna aplikacija za obradu i dijeljenje fotografija putem mobilnih telefona. Aplikaciju su osmisili Kevin Systrom i Mike Krieger 2012. godine.

Viber je aplikacija za pametne telefone koja korisnicima omogućuje pozive i slanje besplatnih SMS poruka – tekstualne, slike, audio i video medije. Aplikaciju je napravila tvrtka Viber Media.

Facebook je internetska društvena mreža koju je 2004. godine osnovao Mark Zuckerberg, bivši student Harvarda. U svojim početcima Facebook je bio namijenjen samo studentima sveučilišta na Harvardu koji su tim putem mogli međusobno komunicirati i razmjenjivati informacije. Kasnije su se mnoga druga sveučilišta, srednje škole i velike kompanije diljem svijeta priključile mreži. Danas ova web stranica ima oko dvije milijarde aktivnih korisnika. Facebook je ujedno najpopularnije mjesto za objavljivanje fotografija, s više od 14 milijuna novih dodanih fotografija dnevno.

Twitter je internetska društvena mreža za mikroblogging, tj. namijenjena je za slanje (i čitanje) kratkih poruka i novosti koje su prema imenu mreže nazvane

tweet-ovima. Twitter koriste mnoge poznate ličnosti i tvrtke koje ga koriste za promoviranje svojih proizvoda. Registrirani korisnici mogu postavljati tweetove, ali oni koji su neregistrirani mogu ih samo pročitati.

Pinterest je društvena mreža koja funkcioniра kao online oglasna ploča, nešto poput virtualne ploče s pribadačama na koju korisnici dodaju interesantan sadržaj koji su pronašli na internetu. Osnovali su je Ben Silbermann, Paul Sciarra i Evan Sharp, a investicija je došla od male grupe poduzetnika i investitora.

YouTube je popularna mrežna usluga za razmjenu videozapisa na kojoj korisnici mogu postavljati, pregledati i ocjenjivati videozapise. Prema pravilima korištenja, korisnici mogu postavljati vlastite originalne uratke i uratke za koje imaju dopuštenje vlasnika autorskih prava. Na YouTube prijavljeni korisnici mogu staviti, pogledati, ocijeniti, dijeliti, dodati favoritima, obavijestiti i komentirati na svim videozapisima, i dodavati im na popularnosti.

Tumblr je mikroblog platforma i društvena web stranica koju je osnovao David Karp 2007. godine. Stranica omogućuje korisniku objavljivanje svoje multimedije. Korisnici imaju mogućnost pratiti druge blogove te zaštititi svoje.

Skype je poznati VoIP i instant messaging program, tj. program za brzo internetsko dopisivanje i platforma. Preko njega je moguće komunicirati pisanim porukama, internetskim pozivima i telefonskim pozivima. Također, moguće je pokretati i videopozive. Moguća je i razmjena podataka (datoteka), slanje kontakata, slanje novca na račun, mijenjanje izgleda prozora, mijenjanje slike za prikaz, mijenjanje zvukova i još mnogo toga.

Gmail je višejezična usluga prvenstveno elektroničke pošte, a i čavrjanja i međumrežne telefonije korporacije Google Inc. koja u besplatnoj inačici nudi pohranu do 15 gigabajta podataka. Cjelokupna usluga je dostupna putem paučinastoga sučelja koje poruke koje se nastavljaju jedna na drugu prikazuje kao razgovore, prikazuje reklame povezane s temom prikazanoga razgovora, nudi naprednu pretragu elektroničke pošte itd. Elektroničkoj pošti mogu pristupati i mušterije elektroničke pošte koristeći Protokol poštanskoga ureda 3 ili Međumrežni protokol pristupa porukama. Prva inačica usluge puštena je u rad 1. travnja 2004. Godine, a nosila je ime Google Mail. Uslugu danas koristi preko 900 milijuna korisnika.

Društveni mediji dijele se na:

Društvene mreže na internetu – na primjer: Facebook, LinkedIn, MySpace i druge,

Blogove – svojevrsni web dnevnički.

Mikroblogove – slični su blogovima, ali im je veličina ograničena, na primjer Twitter, Tumblr.

Servisi za razmjenu multimedijalnih sadržaja – na primjer: YouTube, Scribd, SlideShare i drugi.

Internet forume – mjesta za vođenje razgovora.

Servise za recenzije – stranice na kojima se postavljaju svoji dojmovi i recenzije o proizvodima ili uslugama.

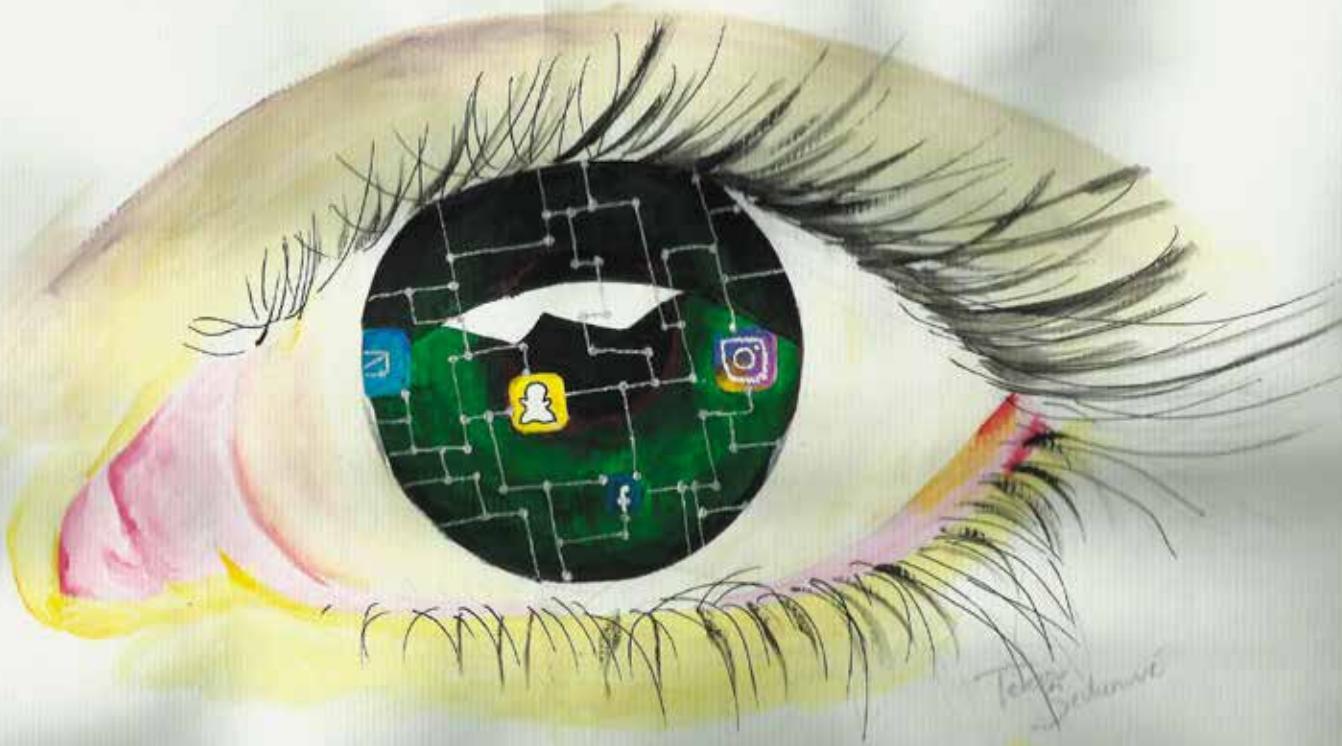
Virtualne svjetove – Internet zajednice u formi kompjuterske simulacije okruženja u kojem korisnici biraju grafički izgled (avatar) koji će ih predstavljati i s kojim mogu komunicirati jedni s drugima te stvarati i upotrebljavati objekte. Najpopularnije web stranice ovog tipa su Second Life i SmallWorlds.

Prva društvena mreža

Pojavila se 1971. godine kada je u jednom istraživačkom centru prvi put poslan e-mail. Dva kompjutera stajala su jedan pored drugog, a tekst e-maila glasio je: „qwertyuiop“. Preteča današnjih društvenih mreža je GeoCities (1994. godine) koji je pomagao ljudima da naprave svoje vlastite web-stranice.

Prva moderna društvena mreža bio je Friendster te se preko nje moglo pronaći prijatelje širih krugova. Nedugo zatim nastao je MySpace koji je od 2005. do 2008. godine dominirao internetom, a u lipnju 2006. godine imao je više posjeta nego Google. Nakon svega nastao je Facebook, porušio ostale društvene mreže, i danas dominira u svijetu. Ista tvrtka nastavila je dalje napravivši WhatsApp i Instagram te tako širi svoj utjecaj na mobilnu tehnologiju i virtualnu stvarnost.

Mija Sabljić

Crtež Tereza Šestanović

Svijet bez interneta

Zamisli jedno nedjeljno jutro. Probudiš se još iscrpljena od sinočnjeg tulumarenja. Uzimaš mobitel i onako snena namjeravaš pogledati koliko su tvoji storijsi od sinoč dobili pregleda, i je li prijateljica napokon poslala snep jer joj od jučer tupiš da gubite vatrice. Sretna si što si kući, dobro kažu: „Dom je tamo gdje se automatski spojiš na wi-fi.“ Zijevaš, protežeš se, ni ne gledaš kuda upireš, twoji će prsti ionako sami pronaći ikonu za wi-fi. No, što je to? Umjesto zvuka poruka začuješ zvuk koji te obavještava da ti je mobitel na vibraciji. „Neću vibraciju, daj mi wi-fi!“ Vid ti se izoštiri, vidiš da među ikonama za brze postavke nema wi-fija. Molim? Što? Prva je misao da ti se mobitel užasno pokvario. Tada se iz susjedne sobe začuje vrisak, što znači da je mama otkrila isto što i ti. Brat lupa po zidu svoje sobe misleći da ga netko zeza. Starija sestra je počela plakati jer nije mogla sinoč probdjeti toliko dugo da dočeka poruku od simpatije, a sada je vjerojatno neće ni dobiti. Na ulici kaos. Susjedi marširaju u smjeru grada stišćući mobitele u rukama. Vjerljivo ih nose na servis ili se idu žaliti u gradsku upravu. Na radiju obavijesti: Nema nigdje interneta! Tijekom noći Google i sve društvene mreže su se deinstalirali sa svih mobitela, tableta, laptopa, smart...ova. Svijetom je zavladao nemir. Da nisu vanzemaljci?

Bili vanzemaljci ili ne, situacija je takva kakva je i svijet se mora pomiriti s njom. Uh! Teško se pomiriti s tim da nitko osim ljudi iz škole neće vidjeti tvoju odjevnu kombinaciju. Treba se pomiriti s tim da više nećeš slati snopove osobni koju znaš samo virtualno, no želiš da izgleda kako poznaješ mnogo ljudi. Neće više nitko čitati na storiju citate kako ti nedostaje bivši i njegove zelene oči. Nećeš više ostajati budna do ponoći samo kako bi stavila na status 00:00 i „jedno ime, jedna želja“.

Naposljeku, što su vatrice? Samo broj. Ne broji dane nego stvaraj prave uspomene.

Međutim, gubitak interneta ti oduzima divna prijateljstva. S internet prijateljima, koji žive na drugom kraju Lijepe Naše a možda i svijeta, izgubit ćeš svaki kontakt. Nema više skajpanja s tatom koji je na poslovnom putovanju ili u Afganistanu. Nećeš više brzo i lako saznavati informacije o nadolazećim potresima. Nećeš tražiti kratak sadržaj za lektiru koju nisi uspjela pročitati u šest dana?

Srećom, ovaj je svijet samo proizvod mašte u umu jedne petnaestogodišnjakinje, ili zadatak odgajateljice Đurđice, kako god hoćete. Ipak vas molim da pokušate otići na spavanje u ono vrijeme kada biste to napravili da nema interneta. Ili barem to vrijeme provedite učeći pa da vas cimerica ispituje dok se obje smijete tvom neznanju.

Lucija Banović

Ne možemo ne primijetiti kako sve više ljudi pokušava postaviti što savršeniju fotografiju na društvenim mrežama. Tehnološki napredak omogućio je ovom načinu komunikacije beskrajnu slobodu umjetničkog izražavanja, a ujedno i obilježavanje svakog trenutka u kojem žele uživati i u budućnosti. Fotografija je vizualni medij, svatko ima pristup njezinom stvaranju, preko mobilnog uređaja ili fotoaparata. Mašti na volju i prikazom običnih motiva možemo ispričati vlastitu priču. Ipak, slika govori sama za sebe i kazuje više od tisuću riječi.

Povijest fotografije

Što je kamera obscura?

Biste li ikad pomislili da repliku fotoaparata možete napraviti kod kuće? Upravo je riječ o centralnoj projekciji čija je ideja prikazati ono što vidimo po principu nastajanja slike u ljudskom oku. Za izradu ovog projekta bio je dovoljan zatvoreni prostor bojan u crno koji je samo s jedne strane imao maleni otvor kroz kojeg bi prolazila svjetlost odbijena od vanjske okoline te bi bila prenesena na ekran nasuprot, a projektirana slika bi nastajala naopačke na fotoosjetljivom materijalu. Sama jednostavnost ovog izuma bila je njegova najveća mana. I najmanji kontakt sa suncem mogao je oštetiti sliku, stoga ih je bilo teško očuvati. Za nastanak jedne takve fotografije trebalo je nekoliko sati, a i one su same po sebi bile pretežito nepregledne.

Iako se početci ovog izuma spominju još od 11. stoljeća, službeno je objavljen tek 1839. u Francuskoj gdje se razvio od strane Jacquesa Daguerrea. Stoga, ako ste već prije čuli za izraz dagerotipija (pozitiv, prvi fotografski proces koji je imao komercijalni uspjeh), sada znate odakle on potiče. Najstarija fotografija ikad sačuvana napravljena je ipak nešto prije, a zvala se "Pogled s prozora Le Grasu". Nastala je 1826. godine, a snimio ju je Francuz Nicephore Niepce. Također prvi selfie napravio je Robert Cornelius 1839. godine kada je kameru postavio u obiteljskoj trgovini u Philadelphijskoj gdje je pozirao sam sebi.

U dalnjem razvoju fotoaparata Englez William Fox Talbot otkrio je drugi postupak za stvaranje fotografije, nazvan kalotipija (negativ iz kojeg se moglo proizvesti neodređen broj pozitiva), no u sljedećih nekoliko desetljeća najbitniji pomak učinio je George Eastman izumivši fotografski film. Fotoaparati koje je proizvodila njegova tvrtka Kodek imali su rolu filma koja bi se, nakon što se potrošila, razvijala u slike te zamjenjivala novom.

Kako je nastala fotografija u boji?

Čovjek zaslužan za ovo otkriće, koje je vjerojatno promijenilo cijeli tok povijesti i naizgled utjecalo na daljnji razvoj fotografije, došao je do ideje sasvim slučajno iako ni sam nikada nije pokazivao interes u tom području. Sredinom 19. stoljeća škotski znanstvenik James Clerk Maxwell bio je jako fasciniran bojom te je došao do zaključka da se svaka boja može reproducirati kombinacijom crvenog, zelenog i plavog svjetla. Primijenivši filtere ovih boja te projektiranjem tri odvojene fotografije kreirane korištenjem staklenih pločica obloženih emulzijom osjetljivom na svjetlo, kao rezultat je dobio slike punog spektra. Tek kasnije Thomas Sutton kreira početni objektiv u boji te stvara prvu fotografiju u boji „Karirana vrpca“.

Pojava digitalne kamere „Fuji DS-1P“

Godine 1988. njemačka kompanija Fuji film izbacuje u prodaju prvi svjetski digitalni fotoaparat za spremanje podataka na memoriju karticu poluvodiča. „Fuji DS-1P“ radio je po principu CCG tehnologije zadužene za pretvaranje vidljive svjetlosti u digitalni signal. Sa svoja 2 megabajta mogao je pohraniti tek 5 do 10 fotografija. Iako se to po našim standardima čini malo, ovaj izum bio je dobar početak, štoviše revolucionaran za svoje vrijeme te je utjecao na razvitak moderne tehnologije koju danas koristimo.

Issa Ćudina

Savjeti za dobru fotografiju

Tekstovi i fotografija Ivana Lozančić

Prvo je pravilo trećine. To pravilo nalaže da kadar podijelite na četiri linije, dvije horizontalno i dvije vertikalno, te će tako kadar imati devet dijelova. Objekt ili osobu koju fotografirate smjestite na jedno od sjecišta tih linija. Savjet više je da objekte ne stavljate u sredinu, na dno ili na vrh fotografije.

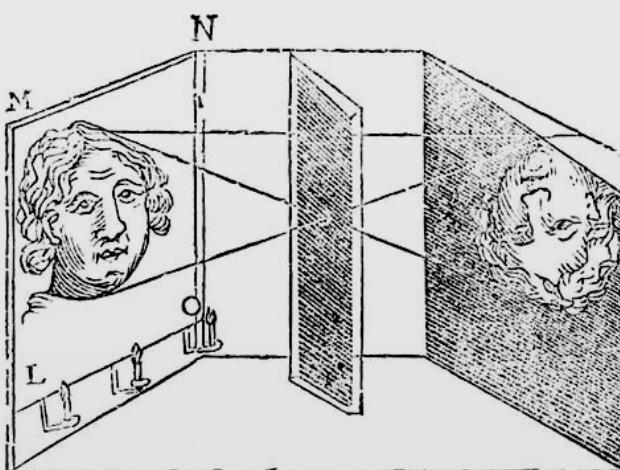
Sunce je najbolji izvor svjetlosti i nema potrebe da koristite blic ako imate prirodni izvor svjetlosti.

Pozadina je važna. Radite što čišće fotografije bez puno detalja kako biste istaknuli objekt koji želite staviti u fokus.

Želite li slikati osobu, stavite je u centar fotografije i pazite da se jasno vidi glava i tijelo. Razmotrite subjekt svoje fotografije iz više uglova. Spustite se ili podignite na nešto, to vam može dati neobičnu i dinamičnu fotografiju.

Horizontalni kadar se preporučuje ako slikate pejzaž, more ili duga široka polja, a vertikalni ako je tema vaše fotografije drvo, zgrada ili ljudi.

Raznim programima za obradu fotografija mogu se ispraviti mnogi nedostatci koji su se dogodili tijekom fotografranja, kao na primjer krivo kadiranje, balans bijele boje, kontrast ili pogrešna ekspozicija.

Camera obscura

Duša ne vidi bez slike

Oko objektiva

Objektiv je najvažniji dio fotoaparata. Kao što mi ljudi ne možemo vidjeti bez očiju, tako ni fotoaparat ne može bez objektiva. Postoji mnogo vrsta objektiva. Nabrojiti ću samo najvažnije: širokokutni, normalni i tele-objektiv.

Karakteristika širokokutnog objektiva je širi kut snimanja, više toga stane u kadar. Dubinska oština mu je velika. Ovaj objektiv se najviše koristi za fotografiranje prirode i arhitekture. Nije dobar ako želimo fotografirati portret jer izobliči lice čovjeka, npr. poveća nos, smanji glavu i slično. Ponekad se ciljano, kao neka vrsta humora, koristi za fotografiranje čovjeka.

Normalni objektiv je sličan ljudskom oku. Kut gledanja mu je 50o - 55o, s tim da ljudsko oko ima širi kut gledanja.

Tele-objektiv se koristi za snimanje udaljenih objekata. Najčešće se koristi za snimanje životinja u divljini i sporta. Zbog malog deformiranja slike, 70mm - 135mm, koristi se i za snimanje portreta.

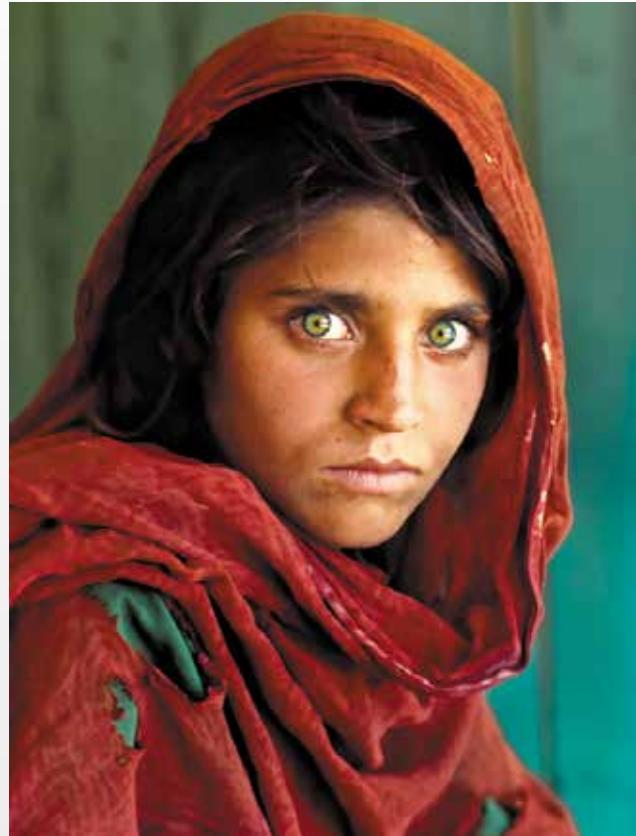
Priče koje stoje iza dviju slavnih fotografija

Poljubac na Times Squareu

Dan kada se Japan predao i ujedno čin završetka Drugog svjetskog rata je 14. kolovoza 1945. godine. Alfred Eisenstaedt je prisustvovao uzbudjenju na Times Squareu nakon objave vijesti te je odlučio napraviti nekoliko fotografija. Jedna od njih prikazuje mladog američkog mornara kako ljubi djevojku u uniformi medicinske sestre. Oni se naime prije nisu sreli, pri povratku mladić je u gužvi redom ljubio sve žene, stare i mlađe. Ono što ovu fotografiju čini upечatljivom je kontrast između njegove tamne uniforme i njezine bijele haljine. Fotografija je tjeđan dana kasnije objavljena u časopisu Life u specijalnom prilogu o pobjedi nad Japonom.

22

Afganistanska djevojka, 1985.

Steve McCurry, koji je radio na prići o sovjetskoj okupaciji Afganistana i izbjegličkoj krizi, naišao je na šatore kampa Nashir Bagh gdje je bila organizirana škola za izbjeglice. Nije često imao priliku slikati žene, no ondje su se nalazile djevojčice mlađe od trinaest godina koje nisu morale nositi burku. Za oko mu je odmah zapela djevojka prelijepih zelenih očiju i tako je nastala legendarna fotografija koja se nalazila na naslovnici National Geographica 1985. i 2002. Tek sedamnaest godina kasnije otkriven je njezin identitet. Ona je Sharbat Gula. Početkom osamdesetih postala je žrtva napada kojeg je vodio Sovjetski Savez. Nakon što su joj roditelji stradali, bila je prisiljena bježati u Pakistan sa svojom bakom, bratom i trima sestrama. Pronađena je u zabačenoj regiji i dalje živeći u bijedi razorenem zemlje s mužem i troje djece. Njezin portret postao je simbol svih izbjeglica svijeta i samog Afganistana.

Issa Ćudina

Oko - prozor u svijet i ogledalo duše

Oko je organ koji služi za pretvaranje svjetlosti u živčane impulse. Ljudsko oko djeluje slično fotoaparatu i kamerama: prozirni, prednji dijelovi oka lome zrake svjetlosti projicirajući umanjenu i obrнутu sliku na fotosenzitivnu mrežnicu gdje se u specijaliziranim živčanim stanicama obavlja pretvorba u električne živčane impulse. Okom primamo oko devedeset posto informacija iz okoline.

Za one koji (ne)vjeruju Što oko govori o nama?

Boja

Boja očiju kreće se od uobičajene smeđe do najrjeđe plave i zelene. Ona je genska i određuje je preko sedam do deset različitih vrsta gena od kojih svaka boja ima svoje značenje.

Za ljude s plavom bojom očiju kaže se da su pristupačni, šarmantni i prijateljski nastrojeni. Vrlo su spontani i primjećuju stvari koje drugima promaknu, mane su im brbljavost i brzopletost. Ljudi sa smeđim očima su empatični, nezavisni i pouzdani, mana im je taština i osjetljiv ego. Za ljude sa zelenim očima smatra se da su ljubitelji avantura i užitaka u životu, mana im je tvrdoglavost i ljubomora.

Heterokromija

Pojam koji se koristi za stanje kod kojeg osoba ima različite boje očiju, na primjer jedno oko je plave, a drugo smeđe boje. Rezultat je manjka ili viška melanina prisutnog u šarenici oka. Neke poznate osobe imaju heterokromiju: Mila Kunis, Josh Henderson, Jane Seymour, Elizabeth Berkley, Kate Bosworth i Alice Eve. Heterokromija je češća kod životinja.

Veličina

Ako su vaše oči velike, znači da ste strastveni, otvoreni i kreativni. Jako ste osjećajni i kroz život idete vođeni strašću, a ne logikom. Olako poklanjate povjerenje, što ne ide vama u korist. Ako imate male oči svijet gledate na logičan način. Vjerujete u fokus,

Vanessa Barbir, Oko vidi što srce govori

preciznost i logiku. Jako ste inteligentni i često okolina od vas traži savjet. Obraćate pažnju na detalje. Imate osjećaje, ali ne dopuštate da upravljaju vama.

Oblik

Bademaste oči otkrivaju da ste osjećajna, smirena i oprezna osoba.

Okrugle oči znače veliku maštu i kreativnost te mogućnost bijega od stvarnosti.

Jeste li znali?

Trepnemo oko deset milijuna puta godišnje. Nemoguće je kihati otvorenih očiju.

Nos curi kada plačemo jer se suze iz očiju slijevaju u nos.

Mornari su nekoć smatrali da nošenje zlatne naušnice poboljšava vid.

Nakon rođenja sve bebe su daltonisti i to traje otprilike od šestog do osmog mjeseca starosti.

Očne jabučice teže oko dvadeset osam grama.

Oko čovjeka može razlikovati oko petsto nijansi jedne boje.

Mija Sabljić

Franjevačka mladež - Frama

Franjevačka mladež bratstvo je mlađih katolika u svijetu koji osjećaju poziv da žive Evanđelje po uzoru na sv. Franju Asiškoga. Njihovi ciljevi su: život prema Evanđelju i širenje načela Evanđelja u svijetu na način da sudjeluju u različitim crkvenim i društvenim, a ponajviše humanitarnim aktivnostima.

Frama je službeno nastala u Italiji 1948. godine. U početku je nazvana GIFRAC (tal. Gioventù Franciscana di Azione Catolica – Franjevačka mladež Katoličke akcije). Kasnije se proširila i uz ostale redove franjevačke obitelji. Danas djeluju samostalno u sklopu Franjevačkog svjetovnog reda (FSR). Kao službeni datum osnutka Frame u Hrvatskoj uzima se 14. prosinca 1992. godine.

Tko je bio sveti Franjo Asiški?

Pravo ime mu je Giovanni Francesco Bernardone. Rođen je 1181. godine u Asizu, umro je u dobi od 45 godina u Porcijunkuli kod Asiza. Utemeljitelj je franjevačkog reda ili Reda manje braće.

Bio je sin talijanskog trgovca i francuske plemkinje. U mladosti je vodio veseo i bonvivanski život. Kao dvadesetogodišnjak teško je obolio, te je nakon ozdravljenja doživio duboke psihološke promjene. Spoznao je besmislenost nagomilavanja materijalnih dobara te je propovijedao bogatstvo siromašnog življenja.

Proglašen je svecem samo dvije godine nakon svoje smrti. Crkva slavi njegov spomendan 4. listopada.

Ja framašica

Kada ste pročitali naslov, vjerojatno ste se zapitali što je to Frama. Po definiciji Frama je zajednica mlađih, bratstvo onih koji su se odlučili slijediti primjer sv. Franje i tako živjeti Evanđelje. Ali kada pitate framaše, Frama je puno više od toga.

Bratstvo je druga obitelj u koju ste uvijek dobrodošli i uvijek ćete naći barem jednu osobu koja vam odgovara, barem jednu osobu s kojom možete povrati kada vam je potrebno. Kada se nadete u nekoj novoj sredini, i tu će vas Frama prihvatići jer su vrata bratstva uvijek otvorena. Naći ćete nove prijatelje, novu braću i sestre, novu potporu.

Frama ispunjava dušu, a da biste to osjetili trebate doći na tjedni susret. S veseljem odlazim na naše susrete jer je tamo društvo u kojem sam dobrodošla u svakom trenutku. A opet, nema mi ništa draže ako je taj susret klanjanje pred Presvetim. Tada je moja duša puna. Nas u Frami Humac ima mnogo, ali smo Frama svatko za sebe i svatko se ispunjava na svoj način. Ja sam Frama kroz dobra djela, kroz nedjeljna čitanja, kroz tumačenje Evanđelja. Svi smo Frama na drugaćiji način, netko više, netko manje, ali i dalje svi u sebi nosimo jednoga Boga. A kroz službu vode nas misli

*„Kao i Franjo tražeći Krista, ti ćeš pronaći sebe.“ i
„Svi smo mi braća i sestre u Kristu.“*

Mija Sabljić

25

Moje Erasmus iskustvo

Ispred najstarije katedrale na svijetu, Sv. Duge - Split

Erasmus+ najveći je program Evropske unije za obrazovanje i ospozobljavanje, za mlade i sport. Erasmus nudi razne mogućnosti kao što su: provođenje razdoblja studija u inozemstvu, obavljanje stručne prakse, mogućnost volontiranja, razmjene učenika, rad na međunarodnim projektima... U ovaj projekt uključena je i moja škola, Turističko-ugostiteljska čiji je glavni cilj učenje stranih jezika. Upravo to Erasmus potiče - usavršavanje jezika, upoznavanje mlađih iz drugih zemalja i njihovih kultura.

Kada su počele prijave za projekt, bila sam u maloj nedoumici, ali isto tako sam znala da neću požaliti ako se prijavim. Tako je i bilo. U početku sam bila pomalo nesigurna, neka kočnica nije mi dopuštala da se opustim i počnem govoriti. Kako je vrijeme prolazilo, skroz sam zaboravila da ne govorim svoj jezik i uživala

u druženju s učenicima. U projektu su sudjelovali učenici iz Italije, Litve, Rumunjske i Makedonije. U naš Dom je došla učenica iz Italije, točnije sa Sicilije. U školi smo imali organizirana predavanja, informatičke radionice. Jeli smo u studentskoj menzi, a uspjeli smo i putovati. Posjetili smo Sinj, kušali tradicionalne hrvatska jela, igrali razne igre. Okušali smo se i u alci, a jedan Talijan je čak pogodio „u sridu“. U međuvremenu smo se fotografirali, slušali glazbu, pričali o raznim temama, a s Talijanima smo zaigrali i briškulu. Jedan dan bio je predviđen za izlet u Dubrovnik kojim su svi bili oduševljeni.

Moji dani u Erasmus projektu bili su zaista ispunjeni zabavom i pozitivnom energijom. Jedno neprocjenjivo iskustvo. Nema ništa ljepše nego vidjeti mlade ljudе kako kvalitetno provode vrijeme s vršnjacima. S nestrljenjem čekam veljaču 2020. godine i odbrojavanje dane do nove avanture na Siciliji.

Paula Filipić

Isprācāj maturantica, generacija 2017./2018.

Svibanj je proljeće, buđenje i novo rađanje. Svibanj su ruže.

Za Dom svibanj su maturantice.

S ponosom gledamo u njih. Kada su prvi put prešle domski prag, u očima im se vidjela plahost, znatiželja, strah. Koliko su samo puta u proteklim godinama prešle taj isti prag? Procvjetale su u raskošnim bojama svojih mogućnosti, sposobnosti, znanja, vještina. Isprćamo djevojke spremne osvojiti svijet. Sretno!

Generacija maturantica školska godina 2017.2018.

Mija Sabljić i Antea Pecotić, voditeljice

5. odgojna grupa - Marija Eterović, Vita Oreb, odgajateljica Đurđica Kamenjarin, Antonija Grlušić, Tea Pešo

4. odgojna grupa - Ela Kovačić, Iva Krilić, odgajateljica Jelena Ćubić, Dea Tadić, odgajateljica Vlatka Vladilo i Antonela Doljanin

1. odgojna grupa - Anđela Pecotić, odgajateljica Daria Sladoević, Lea Kujundžić, Anamarija Jazidžija

2. odgojna grupa - Antea Vujić, Ana Bilandžić, Jelena Bilandžić, odgajateljica Zrinka Šarić Mužinić, Ana Ivanac, Antonia Vuleta

3. odgojna grupa
- Ivona Čorić
s odgajateljicama
Verom Biočić i
Ljiljanom Buljubašić

6. odgojna
grupa -
odgajateljica
Majda Barada
i Antonela Galić

.... još malo šetnje uz more i gotovo.“

Arsen Dedić, Ne daj se Ines

Prije odlaska iz Domu pitali smo maturantice kako im je bilo, što su naučile i što poručuju onima koje ostaju.

Kako je tekao tvoj život u Domu?

Ivana Marinović: Iz godine u godinu postaje sve bolje. U početku se činilo teško odvojiti od obitelji i graditi novu zajednicu sastavljenu od cimerica i drugih djevojaka. To je podrazumijevalo puno kompromisa kako bi život u sobi protjecao u što boljem svjetlu. Nakon mnogo zajednički provedenog vremena naučila sam što je suživot, i što to traži od mene.

Zoa Abdulmar: Od samog početka veselila sam se životu s drugim djevojkama. Nikada nisam voljela biti sama tako da mi odgovara moving i šušur oko mene. U prvom razredu sam se mučila s organizacijom vremena pa sam počinjala s učenjem tek kasno navečer. S vremenom sam naučila rasporediti vrijeme za učenje, druženje, spavanje. U početku mi je nedostajala mama, Hvar, moje društvo, a sada nemam problema s ostajanjem preko vikenda. U Domu mi je lijepo, dobre su djevojke, dobre su i odgajateljice, kuharice, meštri ... Svi su mi se uvukli pod kožu i nedostajat će mi kada otiđem.

Rebecca Jurašić: Uz sve obveze koje sam imala uspjela sam uživati, zabaviti se, naučiti mnogo, osamostaliti se. Jedno lijepo iskustvo.

Mihaela Mamić: Moj život u Domu je avantura koje ču se rado sjećati. Iza sebe ču ostaviti suze, tugu, svađe. Pamtit ču vesele dane i mnoga lijepa prijateljstva. Neka od njih će biti životna, sigurna sam u to. Nisam planirala živjeti u drugom gradu, čak ni u drugoj državi, ali dragi mi je da se život ovako posložio i pomalo žalim što je uskoro kraj.

Marinela Matić: Jako brzo. Daleko od roditelja, uz pomoć odgajateljica, drugih djelatnika i djevojaka učila sam o samostalnosti i odgovornosti, i u isto vrijeme se borila sa školskim obvezama.

Petra Aleksić: Puno uspona i padova, ali nikada dosadno.

Barbara Cetinić: Kao i većini prvašica, u početku stresno i neugodno. S vremenom Dom počinješ prihvati na drugi način.

Daria Srhoj: Da ste me pitali u prvom razredu, re-

kla bih da ne znam kako ču izdržati četiri godine. Prva godina je bila najzahtjevnija što se tiče upoznavanja s načinom života u zajednici. Nije jednostavno doći iz obiteljskog doma u zgrade doma, u male sobe koje dijelim s nepoznatim osobama. Ali, iz dana u dan svaka je godina bila lakša, čak toliko da sam se krajem ljeta veselila što se bliži povratak u Dom.

Jelena Zorić: Dom u koji sam došla je u sasvim drugačijoj okolini od moje Slavonije. Drugačiji ljudi, govor, način razmišljanja, drugačija arhitektura. More. U početku je sve zanimljivo, puno različitosti. Nakon početne prilagodbe javila se nostalgija, čežnja za zavičajem, ljudima i mirisima doma. Najteže je bilo prve dvije godine. A onda sam se složila sa sobom, prihvatala situaciju i sve je bilo lakše.

Marija Vukelja: U početku je bilo teško živjeti sa „strancima“. Kako sam sklapala prijateljstva, strah je nestajao. Vjerujem da sam stekla neka prijateljstva za cijeli život. Na poseban način povezala sam se i s djelatnicima, osobito s odgajateljicom koja me uvijek podrila i hrabrilala.

Anamarija Arbunić: Na početku je bilo trenutaka kada sam se pitala jesam li donijela ispravnu odluku. S vremenom sam sklapala prijateljstva, učila živjeti u velikoj zajednici, s različitim; naučila sam razmišljati o potrebama drugih i poštovati njihove potrebe; naučila sam rasporediti novac, organizirati vrijeme. Vjerujem da mi je to olakšalo sljedeći korak u životu, kroz srednju školu sam već naučila ono što će mnogi učiti tek na fakultetu.

Jesi li se promijenila u odnosu na osobu kakva si bila prije dolaska u Dom?

Ivana Marinović: Naučila sam zauzeti se za sebe, reći svoje mišljenje bez straha od predrasuda. Shvatila sam kada treba šutjeti, a kada govoriti. Naučila sam osluškivati druge, njihove potrebe, ponuditi im prikladne riječi ili sayjet.

Zoa Abdulmar: Osamostalila sam se, navikla živjeti bez roditelja, naučila sam prihvati da nije uvijek sve bajno i da nije uvijek sve po mome već se treba prilagoditi i drugima. Naučila sam cijeniti ono što dobivam i biti manje izbirljiva oko hrane.

Rebecca Jurašić: S obzirom na to da sam ja ovdje tek zadnje dvije godine, mislim da se nisam značajno promijenila. Sigurno sam postala samostalnija.

Mihaela Mamić: Oni koji me poznaju kažu da sam se promijenila dosta, prije sam bila sramežljiva i tiha,

teško sam započinjala komunikaciju i sklapala prijateljstva. Sada sam otvorenija, samopouzdanija. Naučila sam nešto i o pravim prijateljstvima.

Marinela Matić: Sada sam samostalnija, odgovornija, spremna izboriti se za sebe.

Petra Aleksić: Zbog nekoliko nekorektnih bivših cimerica došla sam i ostala zatvorena osoba. Ipak sam upoznala jednu dragu osobu zbog koje sam postala otvorenija i vedrija, spremna pomoći. Prije sam se skrivala bojeći se da ne budem povrijedena, sada hođam s velikim osmijehom.

Barbara Cetinić: Mislim da sam ostala ista: vedra i pozitivna. Ono što se promijenilo je odrastanje. Prošla sam kroz nekoliko „bura“ koje su me naučile mnogo o životu, na primjer: obitelj je na prvome mjestu i nema toga što neće učiniti za tebe; prijateljstvo je dar uz kojeg rasteš i razvijaš se.

Daria Srhoj: Mislim da sam se dosta promijenila. Život daleko od roditelja prisilio me, na pozitivan način, da stanem na svoje noge. Postala sam svjesna koliko su ljudi uistinu različiti, i koliko ta različitost nosi dobrega. Naučila sam cijeniti druge, uvažavati njihova stajališta i mišljenja. Naučila sam kako puno znači odvojiti vrijeme za nekoga i pomoći nekomu. Postala sam odgovornija, zrelijija. Često sam bila u situaciji kada sam neku veliku odluku trebala donijeti sama.

Jelena Zorić: Promijenila sam se mnogo. Prije Splita sam vjerovala da će mi u mom malom svijetu roditelji uvijek biti na pomoći. Sada znam kako biti samostalna, brinuti se za sebe, ali i za druge. Naučila sam kako smanjiti muke.

Marija Vukelja: Četiri godine su dug period, mislim da sam zrelijija. Ovo su godine u kojima se najviše mijenjam. Postala sam odgovornija, ozbiljnija, društvenija. Naučila sam skladno funkcionirati s drugačijima od sebe, s osobama čije se razmišljanje razlikuje od mojega.

Anamarija Arbunić: Vrijeme od četrnaeste do osmaestne godine je vrijeme najznačajnijih promjena na svim razinama. Moj pogled na svijet se promijenio. Zrelijia sam, nisam više prestrašena, znam se zauzeti za sebe, braniti svoje stavove i uvjerenja.

Što smatraš svojim najvećim postignućem?

Ivana Marinović: Moja osobna promjena na bolje, koja se ogleda u načinu komunikacije s drugima i u razumijevanju same sebe. U Dom sam došla kao

povučena, sramežljiva djevojčica, koja teško izlazi iz svoje „comfort zone“. Odlazim kao djevojka otvorena prema drugima, pogledom usmjerenum u širinu, dubinu, visinu.

Zoa Abdulmar: Naučila sam organizirati svoj prostor i svoje stvari kako ne bi smetale drugima. Usvojila sam naviku pravljenja kreveta i pospremanja puno redovitije nego što bi to kući radila.

Rebecca Jurašić: Moje postignuće u školi, moje ocjene, zalaganje. Nadam se da će se isplatiti i da će mi znanje dobro poslužiti u životu.

Mihaela Mamić: To što sam se u petnaestoj godini odvojila od kuće, roditelja, obitelji i shvatila da mnogo mogu sama napraviti. Teško je napustiti rodni kraj, sigurnost i toplinu obitelji. Ponasna sam na sebe i svoj uspjeh u školi.

Marinela Matić: Najveće su mi postignuće osobe koje sam upoznala. Puno različitih osoba, iz svih krajeva koje ne znam gdje bih mogla upoznati da nisam bila u Domu. S prijateljicama se smijem bez prestanka, učim, pomažemo jedna drugoj, i zbog toga mi je najviše drago što sam bila u Domu.

Petra Aleksić: Upisala sam rugby.

Barbara Cetinić: Suočavanje sa strahovima i način na koji sam ih prevladala. Samostalnost.

Daria Srhoj: Uspjela sam se prilagoditi na život s velikim brojem različitih ljudi. Naučila sam da uvijek budem spremna pomoći i dragu mi je da sam imala priliku za to.

Jelena Zorić: Moje najveće postignuće je što sam preživjela i uspjela kada sam s petnaest godina otišla u nepoznato, daleko od obitelji i prijatelja.

Marija Vukelja: Moje najveće postignuće je što sam uspjela uskladiti učeničke obveze s nekim drugim aktivnostima koje sam sebi postavila. Tako sam pronašla i mali posao te zaradila potreban džeparac. Vrijeme sam iskoristila do maksimuma.

Anamarija Arbunić: Upornost, neodustajanje, vjeronovanje u sebe, usklajivanje obveza, organizaciju i planiranje, sklapanje prijateljstva. Skromnost.

Bi li preporučila budućim srednjoškolcima boravak u Ženskom đačkom domu?

Ivana Marinović: Ako želite izgraditi sebe, steći predivna iskustva, upoznati drage ljude i stvoriti mnoga prijateljstva, svakako dođite u Dom. Bit će lijepih i manje lijepih dana, ali takav je i sam život, zar ne? No,

i loši i dobri dani prođu. Pamtimo samo one dobre.

Zoa Abdulmar: Naravno! To je jako dobro iskustvo. Nije uvijek savršeno, ali nas uči životu. Od djevojaka i djelatnika, uz razne programe i priredbe – sve to valja iskusiti. Mislim da bi moj život bio siromašniji da nisam upoznala sve te drage ljude, okušala se i sudjelovala u svim tim programima i događajima. U Domu su svi kao neka velika obitelj i većina je uvijek spremna pomoći.

Rebecca Jurašić: Da, naravno. Ovdje imaju svoj mir, toplu sobu, slobodno vrijeme. Ima vremena za školu, za učenje, za sve što planiraju za sebe. Puno zabave, nova prijateljstva, neka možda i dugogodišnja. Odrastanje i osamostaljivanje je garantirano.

Marinela Matić: Definitivno da. Dom je mjesto gdje mogu proširiti svoje granice i vidik, mjesto za upoznavanje sebe i drugih.

Mihaela Mamić: Svima preporučujem boravak u našem Domu. Najljepša su prijateljstva i zajedništvo. Naučit ćete mnogo o životu i sebi.

Petra Aleksić: Govoreći iz osobnog iskustva – da. U Domu se upoznaju različite osobe, dobre i manje dobre, to te nauči odgovornosti.

Barbara Cetinić: Da, život u Domu razvija samostalnost.

Daria Srhoj: Svakako da. Smatram da je to važno životno iskustvo kojeg će se sjećati cijeli život. Mislim da im život u Domu može donijeti puno lijepih trenutaka, i ono najljepše, steći iskrena i duboka prijateljstva.

Jelena Zorić: Preporučila bih jer je važno osamostaliti se, naučiti donositi odluke, oslanjati se na sebe. Važno je i dobro naučiti se živjeti s različitim i prihvatićati ih takve kakvi jesu, i u svemu tome pronaći radost i bogatstvo.

Marija Vukelja: Da. Dolazak iz malog mjesta u veliki, nepoznati grad prekretnica je u životu. Puno znači živjeti u Domu koji pruža toplinu i brižnost koja mi je trebala.

Anamarija Arbunić: Da sam na ovo pitanje odgovarala prije godinu ili dvije, našla bih stotinu razloga zašto ne. Sada, kada sam jednom nogom na odlasku, prevladavaju ugodne emocije. Tu su provedene godine, iskrena prijateljstva, smijeh i suze. Preporučujem boravak u Domu jer se tu razvijaju socijalne i kreativne vještine. Družimo se kao velika zajednica. Prihvaćamo određena pravila što je dobra životna lekcija.

Poruka novim učenicama

Ivana Marinović: Ispred vrata Doma ostavite sve što su vam drugi pričali o njemu. Uđite s nepristranim mišljenjem jer ćete tako steći najbolju sliku. Nadalje, pripremite se na male žrtvice i odricanja jer je zahtjevan suživot s dvije-tri cimerice. Pripremite želudac na tuđe (ne)higijenske navike. Ne očekujte uvijek med i mlijeko. Ako ste pozitivno usmjereni i optimistični, i oni manje lijepi trenutci ne moraju biti toliko neugodni.

Zoa Abdulmar: Što manje se obazirite na loše strane, nemojte ih ni komentirati, fokusirajte se na dobre strane i sve će krenuti naprijed. Uživajte u životu u Domu. Ne slušajte i ne širite prazne priče. Ima toliko dobrih ljudi i stvari koje trebate otkriti i iskusiti.

Rebecca Jurašić: Preporučujem da se, uz školske obvezе, uključite u društvenu stranu života u Domu, a to znači da se pridružite kreativnoj, glazbenoj, plesnoj, novinarskoj ili nekoj drugoj grupi. Posvetite se sebi i onomu što vas čini sretnima i zadovoljnima. Budite to što jeste, autentične, nemojte se bojati onih koji će vas pokušavati srušiti u letu ili prepriječiti vam put.

Marinela Matić: Uključite se u domske aktivnosti, isprobajte nešto novo. Tko zna, možda otkrijete skriveni talent. A možda nađete sebe.

Mihaela Mamić: Drage djevojke, uživajte, družite se, budite uvijek jedna uz drugu, budite prijateljice. Sve prolazi i jednoga dana će vam biti teško kada se primakne rastanak.

Petra Aleksić: Imajte otvoren um. Razmišljajte svojom glavom, ne uzimajte tuđe mišljenje kao svoje. Odgajateljice izgledaju naporne u prvoj godini, ali dajte sebi i njima vremena. Pazite jedna na drugu, pomažite si, provodite vrijeme u šali, igram. To su posebno topli trenutci za koje bih htjela da ih svi osjetete.

Barbara Cetinić: Hrabrost da prihvate Dom. Razumjevanje za druge djevojke i djelatnike. Odgovornost za sebe i druge. U Domu si dio zajednice, a u zajednici članovi moraju brinuti jedni o drugima. Strpljivost. I još strpljivosti.

Daria Srhoj: Ne bojte se. Svoje vrijeme iskoristite najbolje što možete. Imate priliku okušati se u mnogim programima koji se nude u Domu. Uvijek pronađite vremena za druge, bilo da je to šetnja, kava ili pomoć u učenju. Sve su to male stvari koje čine veliki život.

Jelena Zorić: Nemojte se bojati odvojenosti od obiteljskog doma. On uvijek ostaje vaš obiteljski dom, čak

i kada ste daleko, i uvijek vas čeka raširenih ruku. Budite hrabre, prihvate i one manje lijepo strane, fokusirajte se na one dobre.

Marija Vukelja: Uključite se u dodatne sadržaje koji se organiziraju i nude. Bit će vam žao ako ih ne iskoristite. Svaki vaš trud i rad na kraju bude nagrađen, a svaki timski rad popraćen je zabavom. Nemojte

na dodatne aktivnosti gledati kao na novu obvezu, već kao na vrijeme u kojem se izgrađujete, rastete, uživate.

Anamarija Arbunić: Budite odgovorne. Izvršavajte obveze jer tako olakšavate sebi. Budite svjesne da, iako različite, morate živjeti zajedno nekoliko godina, razumjeti jedna drugu, podupirati se, pomagati i dobro savjetovati.

SAVJETI ZA UNAPREĐENJA ŽIVOTA U DOMU

Ivana Marinović: Više učionica i adekvatnih prostora za neometani rad. Ipak je učenje ono zbog čega smo došli. Kvalitetniji jelovnik je poželjan. Ponekad je prihvatljiv i jelovnik i prostor za učenje, a ponekad ne prolazi.

Zoa Abdulmar: Jedino s čime se nisam uspjela pomiriti svih ovih godina je doručak koji traje samo do 8:00 sati. Zašto? Uvijek ima učenica koje su popodnevna smjena u školi, zašto doručak ne bi bio barem do 8:30 ili još bolje do 9:00?

Rebecca Jurašić: Imala sam privilegiju da sam prošle godine bila u jednoj od rijetkih dvokrevetnih soba, a ove godine još veća privilegija je da sam u sobi s toaletom. Što reći? Sve je odlično.

Marinela Matić: Producite trajanje doručka barem do 8:30. Uklonite TV iz knjižnice da možemo neometano učiti.

Mihaela Mamić: Učionice u staroj zgradici. Tuš kabine odvojene u dvije prostorije.

Petra Aleksić: Tijekom mog boravka u Domu hrana se dosta popravila, no mislim da ima još prostora za poboljšanja. Sve učenice nisu jednake, odgajateljice bi trebale imati drugačiji odnos prema drugačijim osobama.

Barbara Cetinić: Odnos prema novim učenicima/prvašicama treba biti individualiziran.

Daria Srhoj: Svakako bolji domet interneta, ispravno računalo na svakom katu, riješiti pitanje klime, osigurati više prostora za sušenje rublja (natkriveni dio da možemo sušiti i kad je ružno vrijeme), mali hladnjak na svakom katu ...

Jelena Zorić: Klime su nepouzdane, stalno se kvare ... Vratite radijatore. Ispravno računalo na svakom katu. Bolji prostor za sušenje rublja ili sušilica. Doručak do 8:30.

Marija Vukelja: Meni je najveći problem nedostatak adekvatnog prostora za učenje. Teško se koncentriram kada sa svih strana čujem žamor. Mislim i da sobe treba rasteretiti, prvenstveno ukloniti krevete na kat.

Anamarija Arbunić: Rasterećenje soba-šesterokrevetne sobe s krevetima na kat ipak su malo previše. To bi nam omogućilo kvalitetniji rad. I više prostora za učenje.

Ima neka davna veza Staševice i Splita

Staševica je mjesto u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, pripada gradu Ploče. Dobila je ime po solinskому mučeniku Anastaziju, kojega su Splićani prozvali Staš. Sv. Staš se slavi 26. kolovoza i on je suzaštitnik grada Splita. U ono vrijeme Staš je na svojoj kući uklesao znak križa. Zbog toga je bio prijavljen vlastima koje su ga uhitile i izvele pred sud, te optužile zbog nepoštivanja državnih vlasti i carske osobe. Tijekom zatočenja je mučen, a potom ga je rimski namjesnik dao pogubiti utapanjem u moru s mlinskim kamenom oko vrata.

Današnje naselje i župa Staševica udaljena je 9 km od grada Ploče, iz kojega vodi cesta prema Malom Prologu i Vrgorcu. Župa se proteže na prostoru dugom oko 15 km. Prema moru se dižu obronci planine Biokovo, a prema unutrašnjosti se prostire polje koje je nekada bilo Jezero, pa se u stara vremena i župa nazivala Podjezerje. Na tome planinskom prostoru nedavno je bilo više zaselaka. Župnik fra Ante Gnječ probio je tunel (1934.-1938.) i tako se dobilo plodno polje. Poslije velikoga potresa 1962. godine narod se selio iz zaselaka na brdima i spuštao prema polju, pa je tako nastalo naselje Staševica. Uz rub polja na Staševici teče mala rijeka Matica, preko koje je izgrađen most.

Vesna Dropulić

Moj Metković

Svatko voli mjesto u kojem se rodi, odrasta, živi najbolje godine svoga djetinjstva. Moj Metković mali je grad, za mene poseban. Kroz njega teče hladna Neretva. Metković je oduvijek bio moj dom, tu je sva moja obitelj, moje najveće bogatstvo i radost. Miran i posve tajanstven, postojan poput sveca zaštitnika svetog Ilijе. Blagdan mu se slavi 20. srpnja.

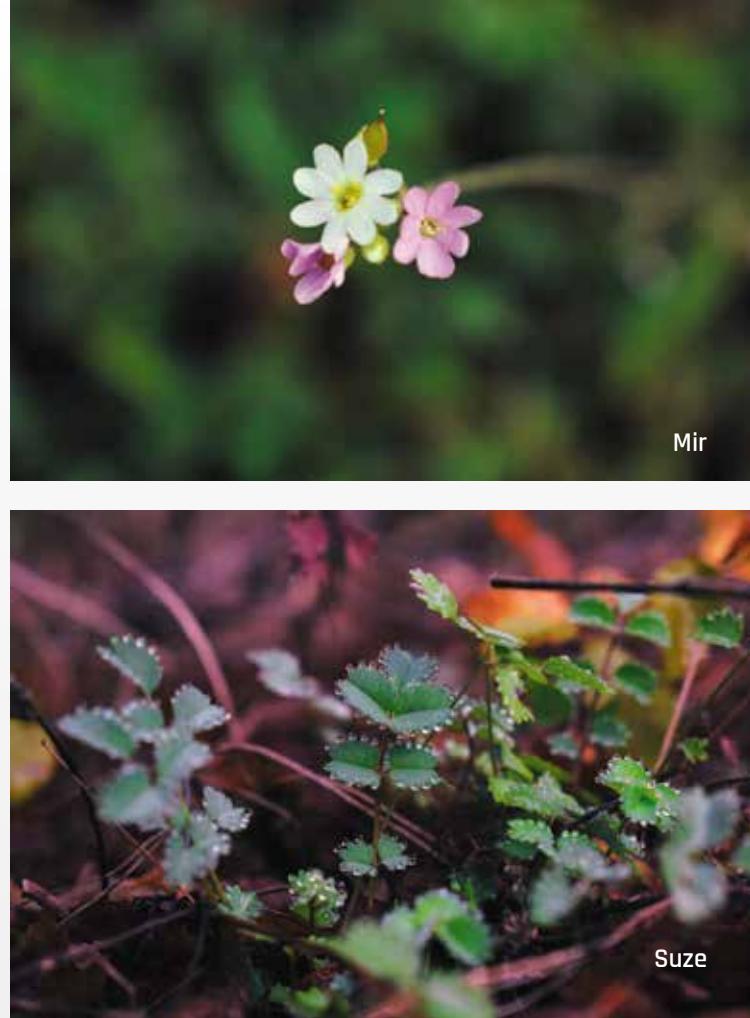
Nedavno sam u suzama napustila dragi gradić. Školovanje me odvelo u veći grad, ali Metkoviću, Neretvi i svetom Ilijom često se vraćam, crpim iz njih snagu i potporu. Ma gdje bila, Metković u mome srcu uvijek ima posebno mjesto.

Karla Galov

Sreća

Mir

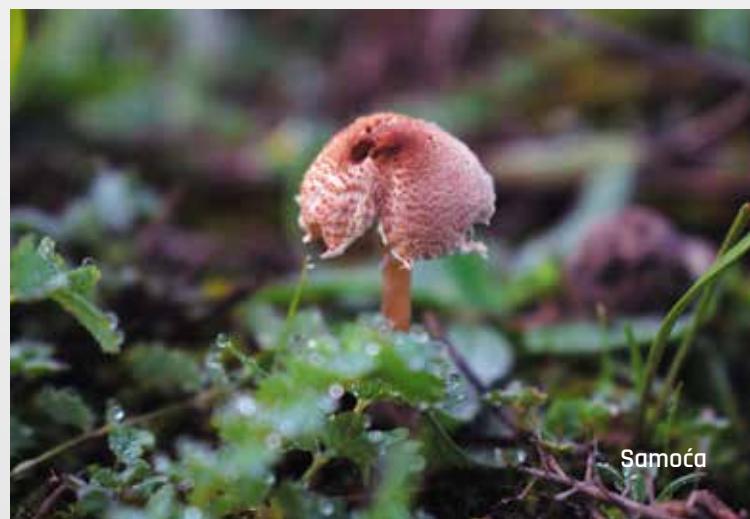

Suze

Nova Sela

Fotografije i tekst Ivana Lozančić

U srcu nosim jedno sasvim posebno mjesto za koje me vežu nježni osjećaji, mjesto u kojem sam prštala od radoći i smijala se do suza. Školovanje me odvelo iz malog mjesta u veći grad, ali malo mjesto nije izašlo iz mene. Nova Sela u kojima mi srce zaigra od radoći, zauvijek su moj dom. Tu sam proživjela najljepše djetinjstvo. Sve je bilo vezano za prirodu. U njoj smo provodili sate, dane, mjesece; uvijek u igri, nestasluci-ma, skrivanju i otkrivanju, učenju. Nedostaju mi dani jedinstva s prirodom, dani bezbrižnosti i jednostavnosti. Među nama djecom nije bilo razlika, voljeli smo se i poštivali, učili jedni od drugih i učili od prirode. I danas, kada se umorim od obveza i užurbanosti grada, sjednem pokraj onog velikog kamena s kojega puca pogled na kanjon Cetine. Slušam rijeku koja postojano teče, koncert koji ptice pjevaju samo za mene, crpm snagu koju priroda daruje. U bojama, mirisima i zvukovima Novih Sela nalazim mir i putokaz. Maleno mjesto srca mogu izgradilo me u osobu kakva sam danas.

Samoća

Ljubav

Ponos uzgajivačice Isse

U ritmu ljubavi

Zašto baš ples? To pitanje mi najčešće postavljaju kada kažem da plešem balet. Gledala sam rodicu koja pleše i jako mi se svidjelo kako ona to radi. Imala sam šest godina kada sam počela s baletom. Svaki drugi dan odlazila sam u Split na trening. Bilo je naporno voziti se do Splita jedan sat, zatim isto toliko u povratku. Nakon tri godine razmišljala sam o odustajanju, ali vratila se moja trenerica pa sam nastavila. U početku nas je u grupi bilo četrdeset. Danas, nakon devet godina bavljenja baletom u grupi nas je pet. Prije tri godine počela sam s modernim baletom, zavoljela sam ga čak i više od klasičnog, opušteniji je i nema neka posebna pravila. Idem i na natjecanja. Pripreme su duge i naporne, svaku večer po nekoliko sati vježbam koreografiju. Ali to je ljubav. I isplatilo se – na natjecanjima sam osvojila prvo i drugo mjesto.

Moja oprema za trening sastoji se od papučica, špicu, trikova i hulahupki. Papučice se izrađuju od kože ili platna, a špice od gipsa ili plastike. Ja plešem u platnim papućicama i špicama od plastike jer mi je tako udobnije i manje opterećujem stopalo.

Za mene je ples sloboda, odmak od stvarnosti. U mom svijetu plesa puno je više lijepih trenutaka. Ako sam ljuta ili tužna, nakon plesa se osjećam bolje. Pronašla sam ono što volim i u čemu uživam.

Amelie Franka Carl Vadnjal

Zašto kaktusi?

Kaktusi su bodljikave trajnice podrijetlom iz Amerike. Spadaju u sukulente što znači da se sastoje od mesnatog, sočnog tkiva koje zadržava vlagu, te im omogućuje normalan razvoj u sušnim vremenima. Porodica kaktusa broji 176 rodova s preko 2200 vrsta. Prvi put sam počela pričati o njima prije tri godine kada sam slučajno naišla na YouTube video u kojem je jedna djevojka pokazivala svoju kolekciju kaktusa. Istovremeno sam pratila seriju u kojoj je moj najdraži lik volio uzgajati te bodljikave biljke, a da ne govorim da je baš u to vrijeme Lidija Bačić izbacila pjesmu koja se zvala Kaktus.

Jednom prilikom se moja najbolja prijateljica vratiла s puta i po običaju, donijela mi neku sitnicu. Pogađate što je bilo? Dva kaktusa. Najbolji poklon koji sam dobila. Jednog smo nazvale Kaktusenko, njega sam smjestila na radni stol jer nije imao oštре bodlje; drugog, koji je bio nešto veći, prijateljica danas drži na svojoj terasi. Dala sam mu ime po šintoističkoj Božici sunca Amaterasu, što je ironično jer to zvuči poput „Amo na terasu“. Već sam znala da oni ne zahtijevaju veliku brigu, no to me nije zaustavilo da Kaktusenka zalijevam svakih nekoliko dana, što ga je na kraju i utopilo. Drugi kaktus mi je kupila mama za prošli Božić. Zvao se Pufko jer je bio prepun bijelih dlačica. Još donedavno je bio živ, ali njega gotovo da i nisam zalijevala pa se osušio. Mislite li još uvijek da oni nisu zahtjevne biljke? E, pa ja baš mislim da jesu jer broje svaki militar vode. Trenutno uzgajam dva

kaktusa i još uvijek su na životu. Njih je ubrala teta moje najbolje prijateljice i posadila sam ih u istu teglicu. Zovu se Bodko i Đuro. Na Đuru sam posebno ponosna jer je izrastao deset centimetra, ali se taj izrasli dio skroz odvaja od njegovog tijela pa izgleda kao da ima neku bolest. Posljednji kaktus ima zanimljivu priču. Rođendanski poklon od već spomenute prijateljice kojim mi se izrugala da sam nesposobna brinuti o sukulentima, a kamoli o nečem zahtjevnijem. Njegovo ime moram zadržati u privatnosti, a zanimljivost je ta što je napravljen od plastike. Nadam se da je izdržljiv. Obožavam biljke, volim ih držati kao dekoraciju u sobi. Rezano cvijeće se brzo osuši pa izgleda neuredno, a ako je ubrano u prirodi, sa sobom u kuću donesete i sve bube koje su po tom istom bilju gnezdale. Kaktusi su idealan ukras jer ne zauzimaju puno pro-

stora, dužeg su životnog vijeka. Ima ih različitih oblika pa su vizualno interesantni, čak i inspirativni. Tu je i njihova simboličnost zbog određenih osobina kao što su izdržljivost, nedodirljivost i jednostavnost. Mogu stvoriti traume kod nekih ljudi, na primjer ako su se već naboli na njihove iglice. No dobro je znati da postoje razne vrste od kojih neki i nemaju bodlje. Širok izbor u kojem svatko može pronaći nešto mu se sviđa. Razlog zbog kojeg volim kaktuse je i taj što se uz njih nikada ne osjećam usamljeno. Dok sjedim za radnim stolom, povezani smo zrakom kojeg udišemo. Kaktusi, unatoč tomu što pokazuju svoju razdražljivu i zahtjevnu narav, imaju nježnu stranu i mogu postati pravi mali prijatelji.

Issa Ćudina

Žene koje mijenjaju (moj) svijet

Rosa Parks je bila afroamerička krojačica koja je svojim djelom podigla prašinu u Americi, što je pokrenulo jedan od najvećih pokreta protiv rasne segregacije. Postala je poznata kada je 1. prosinca 1955. godine odbila ustupiti mjesto bijelu na zahtjev vozača, nakon čega je bila uhićena, a sve je rezultiralo bojkotom autobusnog prometa u Montgomeryju. Zbog svoje hrabrosti postala je ikona u američkoj kulturi te je proglašena majkom modernog pokreta za ljudska prava. Njezini postupci su dali legalitet ostatku svijeta da se za njih bore. Godine 2000. Kalifornijska državna legislatura proglašila je Dan Rose Parks koji se obilježava 4. veljače ili 1. prosinca kao američki državni praznik.

Gabrielle Coco Chanel je francuska modna kreatorica koja se smatra najznačajnijom osobom modnog dizajna u 20. stoljeću. Godine 1909. otvorila je prvi dućan sa ženskim šesrima u Saumuru. Taj ju je dućan učinio toliko uspješnom da se u samo jednoj godini preselila u najprestižniju četvrt Pariza. Smatrali su je genijalnom. Najviše se pamti po parfemu Chanel

No.5, Chanel odijelu koji se sastojao od suknje do koljena i sakoa, te malenoj crnoj haljini čijoj je popularnosti doprinijela velika glumica Audrey Hepburn. Chanel je suknje smatrala simbolom ženske elegancije te ih je pretvorila u obvezni standard. Nadimak Coco, što znači ljubimac, navodno je dobila u jednom kafiću gdje je pjevala u kabaretu. Ljudi su joj uz pljesak doveli Coco i ime je ostalo.

Ellen DeGeneres Neobična, sasvim svoja, Ellen je američka komičarka, televizijska voditeljica, glumica, spisateljica i producentica. Bavila se stand-up komedijom, ali se povukla nakon javnog priznanja svoje homoseksualnosti. Kasnije je ostvarila još uspješniju karijeru uz svoju vlastitu humorističnu televizijsku emisiju The Ellen DeGeneres, gdje je u više navrata pokazala svoju velikodušnost. Show se sastoji od njezinih razgovora s gostujućima, igara, giveawayeva. Prva epizoda bila je emitirana 8. rujna 2003. godine. Traje već šesnaest sezonu i broji 2721 epizodu. Godine 2007. i 2014. vodila je dodjele filmske nagrade Oscar. Za animirani film U potrazi za Nemom osvojila je nagradu Saturn za najbolju sporednu glumicu.

„Žena je poput vrećice čaja - ne znaš koliko je jaka sve dok je ne ubaciš u vruću vodu.“
Eleanor Roosevelt

Issa Ćudina

Josipa Lozančić, portret R. Schumanna

Robert Schumann (1810.-1856.)

Schumann je bio njemački skladatelj i glazbeni kritičar. Odlučio je postati pijanist te je uzimao sate kod poznatog glasovirskog pedagoga F. Wiecka. Poslije se oženio Clarom, njegovom kćerkom. Ipak, zbog ozljede prsta nije postao pijanist, već je počeo graditi skladateljsku karijeru. Još u mладости kod Schumanna su se pojavili prvi simptomi duševne bolesti – depresije koja je u budućnosti sve više napredovala.

Schumann je jedan od glavnih predstavnika glazbenog romantizma. Svoju inspiraciju i ideje crpio je, između ostalog, iz romantičke književnosti s maštovitim svijetom. Rezultat su bila njegova „dva kritičarska lica kao alter ega“. Jedan je bio impulzivni Florestan, drugi povučeni Eusebius. Ta dva „alter ega“ možemo prepoznati u karakteru njegovih skladbi.

Omnia sonus est - Sve je zvuk

Jeste li ikada osjećali toliku ljutnju da ste u jednom trenutku htjeli nestati, nešto razbiti ili, jeste li pak osjetili toliku sreću da ste htjeli zagrliti cijeli svijet? Kako ste svoje emocije tada izrazili? Osmijehom, suzama, plesom, pjesmom? Kako god, mislim da je najbitnije da ste ih pokazali, jer osjećaji se trebaju pokazati, treba ih „izbaciti“. Vaše emocije ste vi.

Svoje emocije uvijek nastojim iznijeti kroz glazbu jer mi se čini da mi ona daje najveću slobodu i najviše prostora, ona je nešto predivno. Dopušta mi da je oblikujem, dajem joj „svoju notu“. Primjer toga su i skladbe Roberta Schumanna koje me uvijek iznova osvajaju, bilo da ih slušam ili sviram. Svaki put kad sviram njegovo djelo, doživljavam ga na drugačiji način. Svirajući osmišljavam priču ili se nošena zvucima vraćam u neka prošla vremena. Ta glazba nema riječi, ali ima priču. Nekada me, bez nekog posebnog razloga, dio skladbe podsjeti na događaj iz života i tada mi glazba koju sviram omogući da iznova proživim taj trenutak. Kroz Schumannova djela osjećam proljeće i zimu iako u tom trenutku nije to godišnje doba. Proživljavam trenutke koji su već prošli, glazba me prožima i sve je moguće, život je u tim trenutcima bajka. Skladbe su emotivne, ne ostavljaju me ravnodušnom. U tome i leži ljepota Schumannove glazbe, a i ostale klasične glazbe. Koliko god skladbe bile samo njegove, one su univerzalne. Ostavio ih je u nasljeđe svima nama da uživamo u slobodi doživljaja.

Za mene to je moć!

Anita Vudrag

Zašto volim Melanie Martinez?

Vjerojatno ste već negdje čuli za ovu kantautoricu i fotografkinju. U javnosti se prvi put pojavila u trećoj sezoni američkog pjevačkog showa The Voice u kojem je žiri intrigirala svojim unikatnim glasom. Od 2014. do 2015. godine aktivno je snimala spotove i pisala pjesme za svoj prvi album Cry baby.

Melanie Martinez je jedna od rijetkih glazbenih umjetnica koje zaista cijenim. Naime, i sama sam izbirljiva kod pjesama, ali njezin aranžman ima sve potrebne elemente koje priželjkujem od glazbenika. Vjerojatno je i jedina pjevačica koja me dovoljno zainteresirala za slušanje gotovo svih svojih pjesama. Glas joj je jedinstven, baršunast, blag te nije napadan kao kod većine današnjih pjevača koji kao da se nadmeću tko će izvesti što više tonove, što je po meni, blago rečeno, paranje ušiju. Melanie opisuje sebe kao pomalo sramežljivu i povučenu djevojku, no pjevanje na pozornici za nju ne predstavlja nikakav problem. Naprotiv, ona u izvedbama s lakoćom prenosi veliku količinu emocija te, kako sama kaže, uživa u svakom nastupu.

Njezin album Cry baby govori o djevojčici koja se u svome životu susreće s problemima u obitelji, preboljejava prvu nesretnu ljubav, suočava se sa zlostavljanjem vršnjaka, a ponajviše sama sa sobom. Album se sastoji od trinaest pjesama, od kojih svaka ima originalan spot i priču. Cijeli koncept mi se svidio najviše zbog ideje kontrastiranja motiva i scenografije koja ne upućuje na tematiku djela već se razaznaje jedino u licima glumaca. Osim dječjih soba, kućica za lutke, trgovine sa slatkisima ili rođendanske zabave, među glazbenim instrumentima razaznajemo zvukove igračaka koje su je, po njezinim riječima, inspirirale za cijeli projekt.

Melanie se po mnogo čemu ističe u svijetu medija, pa tako i po imidžu. Prkosи pretjeranom razgoličavanju koje vidimo u suvremenim spotovima i predstavlja sebe u jedinstvenom stilu odijevanja kao lutka. Prvi put je bojala kosu sa šesnaest godina, jednu stranu u crno, a drugu u plavo. Ideju je dobila od glavne zlice Cruelle de Vil iz Walt Disneyevog animiranog filma 101 dalmatinac. Kasnije je počela eksperimentirati

Josipa Lozančić, portret M. Martinez

s različitim perikama, ali uvijek je prepoznatljiva po tome što je jedna strana crna.

Iako bi poslije njezinog artističkog performansa mnogi pomislili da je pomalo luda, ona u intervjuima otkriva osobnost jedne sasvim normalne djevojke. Mnogo je obećavala svojim radom i kreativnošću najavljujući nove albume, pa čak i njihovu tematiku, no Melanie se vjerojatno povukla zbog tračeva pokrenutih od njezine bivše najbolje prijateljice i kolegice Timothy Heller. Što se zapravo dogodilo među njima ne možemo znati, ali njezina reputacija se znatno urušila zbog takvih priča, stoga već gotovo tri godine nije aktivna na YouTubeu.

Smatram da nikada nije privukla onoliko pažnje koliko je zaslужila, jer ipak izlazi iz današnjih okvira u kojima se gradi glazbena industrija. Iskreno se nadam da će se uskoro vratiti s novim pjesmama. Njezin talent i hrabrost da učini nešto drugačije vrijedno je svake hvale.

Issa Ćudina

SAVJETI IZ PRVE RUKE

Modne savjete pripremila je odjevna tehničarka Lea Ćelić.
Frizerka Josipa Šestanović savjetuje kako održavati i njegovati kosu.

**„Da biste bili neodoljivi,
morate biti drugačiji.“**

Coco Chanel

Odijevamo se, biramo odjeću i obuću. To je dio života svakog od nas. Načinom odijevanja razvijamo različite stilove. Neki gledaju na to kao na nešto nevažno, a drugi pak uživaju u tome. Kaže se da odijelo ne čini čovjeka. To je dobro dijelom točno, jer čovjeka zaista ne bi trebalo činiti odijelo. No, jeste li se ikada zapitali što vaš način odijevanja govori o vama? Znate li da vaša odjeća komunicira?

Govor odjeće

Odjeća na neki način stvara sliku o vama. Može se reći da je ogledalo naše duše. Kroz odjeću možemo iskazati svoje misli i osjećaje. Ona može utjecati na naše samopouzdanje i samopoštovanje.

Barbarim opušten i mladenački outfit za školu

Zavoljeti modu

Nemojte na odjeću gledati kao na nešto dosadno, nešto što nepotrebno uzima vaše vrijeme. Počnite na odjeću gledati novim očima. Gledajte na nju kao na nešto kreativno, nešto što vas ispunjava, veseli, nadahnjuje. Pronađite u tom zadovoljstvo, opustite se i uživajte. Jedan shopping može vam uljepšati dan. Neka to bude vrijeme posvećeno samo vama!

Svrha mode

Cilj mode nije da kopiramo jedni druge i da slijepo pratimo trendove, čak i onda kada se u tome ne osjećamo udobno, opušteno i zadovoljno. Cilj mode je da budemo kreatori novih stilova. Pronađite sami svoj stil i budite posebni, budite drugačiji!

Zdrava i njegovana kosa je simbol ženstvenosti

Njega kose

Kosa svakodnevno prolazi brojna oštećenja. Na to utječe sunce, vjetar, učestalo vezivanje kose u rep pa čak i sušenje fenom.

Nemojte često prati kosu jer to nadražuje vlasiste i kosa se više masti. Pustite kosu dan-dva da bude „masna“. Nakon šamponiranja nanesite regenerator. Na kosu koja je jako isušena nanesite masku. Možete kupiti masku baš za vaš tip kose, a možete ju i napraviti sami.

Peglanje kose

Danas je popularno peglati kosu, ali valja pri tom znati da toplina iz pegle ošteće strukturu kose. Nakon pranja kose bolje ju je isfenirati. Feniranje daje sličan učinak peglanju, a znatno manje ošteće kose. Dobra četka, fen i malo strpljenja - to je sve što trebate za fantastičan look.

Volumen

Ako želite veći volumen kose, kusu sušite u smjeru obrnutom od rasta. Tako ćete podići korijen kose od vlasista i pružiti joj bujnost. Također prilikom sušenja ili feniranja koristite što manju razinu topline na fenu.

Ulja za kosu

Kosa izgleda zdravo samo ako ima sjaj i volumen. Nažalost, često joj nedostaje njege i elastičnosti zbog čega izgleda grubo i beživotno. Preporučljivo je koristiti ulja za kosu. Ulja za kosu su SUHA ulja koja NE MASTE kosu već joj daju sjaj i glatkoću.

Josipine kućne čarolije

Maska za kosu od tri sastojka je uobičajena u kućnoj radnosti i sigurno ste više puta za nju čuli, a možda je i koristili u nekoj od kombinacija. Najčešće se koristi maslinovo ulje, med, jaje, avokado, banane, pa čak i majoneza.

Maska od kvasca protiv otpadanja, za jačanje tanke i slabe kose

U 1 jušnoj žlici toplog mlijeka rastvorite 1 čajnu žlicu meda ili šećera, dodajte 20 gr svježeg kvasca (ako koristite suhi kvasac valja znati da 1 kesica suhog kvasca od 7 g zamjenjuje 40 g svježeg kvasca).

Ostavite na toplom mjestu da fermentira (naraste) 15-20 minuta.

Dobivenu smjesu nanesite na čistu, vlažnu kosu,

od korijena prema vrhovima. Može se nanošiti i na neoprano kosu. Umotajte najlonском vrećicom i toplim ručnikom. Ovakve maske zahtijevaju utopljavanje (ručnik, kapa) da bi se stvorili optimalni uvjeti za rast kolonija gljivica kvasca. S njihovim povećanjem, povećava se koncentracija proteina, vitamina i minerala, koji prodiru u folikulu dlake.

Ako curi, probajte drugi put staviti manje mlijeka.

Ostavite da djeluje najmanje 20 minuta, što duže – to bolje.

Poslije operite šamponom ako koristite na suhu, neoprano kosu. Ako stavlјate na čistu, vlažnu kosu, oprati samo vodom i s malo balzama.

Miris koji ćete osjetiti za vrijeme djelovanja maske nestaje nakon pranja kada se kosa u potpunosti osuši.

Napomena: Maska se može napraviti i bez mlijeka. Postupak je sljedeći: na komad kvasca staviti žličicu meda i ništa više. Kada kvasac naraste, a to se događa brzo, dodati žličicu ricinusovog ili maslinovog ulja (može i bez ulja – kvasac je najvažniji).

Nakon ovih tretmana, kosa je zdravija, gušća, obnovljena, sjajna i puna volumena!

Maska od limuna za masnu kosu

Limunov sok je najpoznatiji prirodni lijek za masnu kosu pa se zato koristi kao glavni sastojak mnogih prirodnih maski.

Za izradu maske potrebno je: dvije žlice svježeg limunovog soka, jedan žumanjak, jedna žlica meda.

Priprema:

Pomiješajte sve sastojke. Dobivenu kremastu masu nanesite na suhu kosu od korijena do vrhova i držite 20 minuta. Kada masku isperete toplom vodom, kosu kao i obično operite blagim šamponom. Pomoću ove maske napokon ćete se riješiti suvišne masti koja vam kvari frizuru, a loša frizura za ženu znači i loš dan.

Maska za sjajnu i nježnu kosu (obnavljanje ispucale kose)

Pomiješajte jedno jaje s tri žličice meda, tri žličice mlijeka i šest žličica maslinovog ulja te smjesi dodajte izgnječenu bananu. Sve sastojke izmiješajte u kompaktnu smjesu te ju prije pranja ravnomjerno nanesite na kosu. Ostavite tako 30 minuta kako bi se sastojci upili u vlasiste, te kosu nakon toga isperite mla-kom vodom i šamponom.

Maska za sjaj kose

Pomiješajte malo zdrobljenog avokada sa žlicom jogurta i žlicom maslinovog ulja te umiješajte masku u kosu. Temeljito isperite nakon sat vremena i primijetit ćete fenomenalan sjaj i glatkoću.

Maska za njegu bojane kose

Tri super moćna sastojka ove maske su: kokosovo ulje, maslinovo ulje i med.

Kokosovo ulje sprečava gubitak kose, dubinski je hidratizira, odlično je protiv peruti, pomaže kod pojave ušiju pa je idealno za djecu, sprečava pucanje vrhova, hrani kosu i štiti od vanjskih utjecaja.

Maslinovo ulje ima skoro svako domaćinstvo u ku-hinji, a za kosu je izvrsno jer može omekšati isušene vrhove. Sadrži vitamine E i A, a kosa postaje elastičnija i otpornija na vanjske utjecaje te umiruje sitne kovrče.

Med je važan sastojak ove maske jer sadrži aminokiseline koje pomažu u regeneraciji suhe i oštećene kose. Kosa postaje glatka, sjajna i nahranjena.

Priprema ove maske vrlo je jednostavna i potrebno je svega nekoliko minuta. Potrebni sastojci su: 2 jušne žlice kokosovog ulja, 2 jušne žlice maslinovog ulja, 1 jušna žlica meda.

Dobro izmiješajte kokosovo i maslinovo ulje, te polako dodajte med uz stalno miješanje. S obzirom na

to da je med težak, padat će na dno posude, ali ovu masku možete staviti u staklenku s poklopcom i dobro protresti prije upotrebe da se sastojci povežu. Masku nanesite od korijena do vrhova na cijelu kosu, lagano utrljavajući, te na kraju kosu počešljajte običnim češljjem da se rasporedi po cijeloj dužini kose. Kosu zavežite u punđu i pokrijte plastičnom vrećicom. Po želji umotajte i topli ručnik preko svega. Ostavite na kosu barem 30 minuta, te prvo obilno isperite toplom vodom, a zatim operite kosu šamponom i regenera-torom.

Količinu sastojaka prilagodite dužini kose. Ako vam je kosa srednje dužine, ova količina će biti sasvim dovoljna.

Preporuka za plavuše: u ovu masku možete umiješati i malo limunovog soka za prirodno posvjetljivanje kose, a dobro će doći i za kosu sklonu peruti i za ma-sno vlasiste.

Toplo vam preporučujem da ovu masku radite jed-nom tjedno, barem nekoliko tjedana za redom i vje-rujte da ćete biti oduševljene rezultatima!

Josipa Šestanović

Savjet više

Češlj sa širokim zupcima je najnježniji alat za raspetljavanje mokre kose.

Maska je obvezna barem jednom tjedno, kosu će učiniti snažnijom i glatkijom.

Napomena: ako ti je kosa obojena, ne-moj ostaviti masku da djeluje dulje od 10 minuta jer nakon isteka tog vremena maska može uništiti molekule boje.

Zaboravi peglu i „figaro“!

Otkrij ulje za kosu! Ulje će vratiti vlagu kosi koja je bila izložena suncu, morskoj soli ili kloru. Uz samo nekoliko kapi postići ćeš efekt sjajne i njegovane kose..

Stiliziraj kosu pjenom. Ako želiš postići efekt ljetnih valova, onda trebaš dobru pjenu za kosu. Ona neće otežati frizuru i pomoći će u oblikovanju valova. Koristi je prije sušenja fenom ili, još bolje, nanesi na vlažnu kosu i pusti da se prirodno osuši.

Zaštitи kosu od sunca - nosi šešire, kape, ko-risti preparate s UV zaštitom. Danas se mogu nabaviti brojni preparati za kosu koji sadrže SPF i pomažu da se kosa ne isuši i da boja ne izblijedi na suncu.

ČITANJE JE KAO SANJANJE OTVORENIH OČIJU

Knjige u izboru Anite Vudrag

Legandinier, Gilles. 2017.

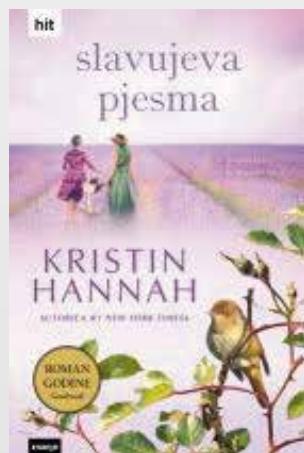
Potpuno spaljen. Znanje. Zagreb.

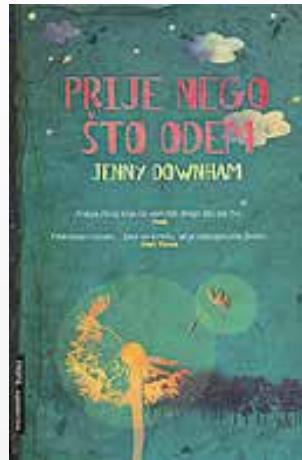
zemlju. Kamo je ovaj starac otisao? Kako je od direktora postao batler saznajte čitajući ovu, na komičan način ispričanu, priču o početku jednog novog života.

Hannah, Kristian. 2016.

Slavujeva pjesma. Znanje. Zagreb

„Velim te.“ Riječi koje su se uvijek činile tako velikima, sada su bile tako male. Što je ljubav u usporedbi s ratom?“ Već ove dvije rečenice nose tako snažnu poruku i uvode nas u radnju knjige. Točnije, vode nas u Francusku, u vrijeme Drugog svjetskog rata, u vrijeme žena koje su svojim herojstvom mijenjale povijest. Vianne i njezina osmaestogodišnja buntovna sestra ostavljene su od svoga oca koji se odao piću zbog smrti žene i već proživljenih teških godina u prošlom ratu. Priča prati živote sestara i opisuje na koji način proživljavaju strahote rata. Njihove se priče i životi nakon dugo vremena ponovo isprepliću. Oduzima li rat najdraže ili nas može još više povezati s njima? Kada kažemo da „ljubav može nadvladati sve prepreke“ je li to uistinu tako ili je to samo izlizana fraza? Ova knjiga progovara baš o tome. Isprepletena je ljubav s tragedijom, suprotstavljaju se motivi hrabrosti i krvokosti. Vjerujte, napetost vam neće dopustiti da ispuštite

knjigu iz ruku! Čita se u jednom dahu!

Downham, Jenny. 2009.

Prije nego što odem.

Profil International. Zagreb

Jeste li i vi sastavili popis stvari koje trebate napraviti ili mesta koja trebate posjetiti prije nego odete?

Tessa Scott šesnaestogodišnja je djevojčica koja se bori s leukemijom i za život joj ne preostaje još puno vremena. Odlučuje sastaviti popis od

deset stvari koje želi napraviti prije nego dođe kraj. Zbog svojih odluka i postupaka dolazit će u sukobe s ocem, s ljudima oko sebe pa i samom sobom. Borit će se sa svima, borit će se s predrasudama i protiv svega, ali to je u biti samo njezina borba za život. Ova knjiga ukazuje na stvari koje su bitne u životu, uči gledati svijet drugaćim očima, uči kako pristupiti stvarima pozitivno i kako uživati u sitnicama. Zasigurno ćete nakon čitanja ove dirljive priče promjeniti neke stvari na svom popisu i posložiti ih po drugim prioritetima.

Lu, Marie. 2015. Legenda.

Školska knjiga. Zagreb

Lu, Marie. 2015. Genijalka.

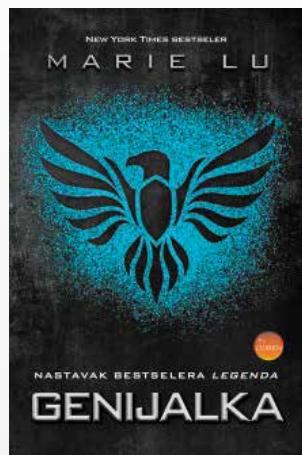
Lumen. Zagreb

Lu, Marie. 2017. Šampion.

Školska knjiga. Zagreb

Distopiskska trilogija. Republika i Kolonije – dvije zemlje koje su nekada tvorile SAD sada su u stalnim sukobima. June Iparis čudo je od djeteta, rođena u slavnoj obitelji u najbogatijem dijelu Republike. Gotovo u svemu je čista suprotnost od mlađića po imenu Day, osim u jednom. I on je čudo od djeteta. No, zašto to Republika skriva? Day je odrastao na ulici jer mu je republikanska vojska uvijek bila za petama. Nakon što mu najmlađi brat dođe u ruke vojske, Day se neprestano bori za njega i bezbroj puta dođe u životnu opasnost, čak stvara vezu s Kolonijama. Stranice trilogije ispunjene neočekivanim preokretima otkrit će nam kako u kontakt stupaju milje-

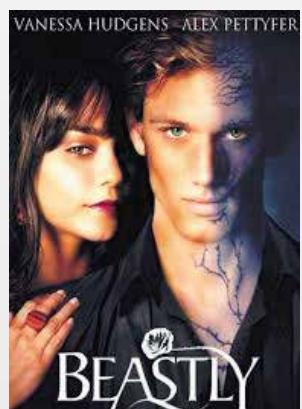

nica Republike June i njezin najveći protivnik Day. Shvatiti će da njihovi životi nisu tako različiti kako im se na početku činilo, sličniji su nego što mogu zamisliti. Tajna svega leži u prošlosti...

Krenite u lov na knjige, one će uistinu oblikovati vaš pogled na život, ljubav i obitelj. Dopustite da vas uhvate ispisane stranice, čitajte što više jer će vas to izgraditi u kreativne, snalažljive i snažne osobe.

Filmovi i serije u izboru Petre Štrbe

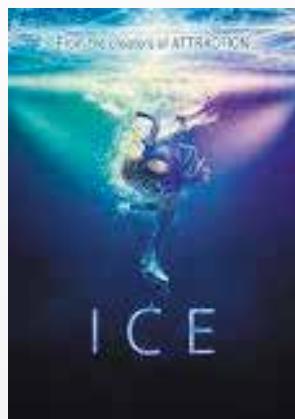

Beastly (drama, fantazija, romantika, 2011.)

Moderna verzija ljepotice i zvjeri u kojoj je američki tinejdžer pretvoren u zvijer da bi u određenom trenutku pronašao pravu ljubav. Poruka je da izgled nije najvažnija stvar na svijetu, već da postoji nešto mnogo dublje.

The Darkest Minds (znanstveno-fantastični triler, 2018.)

Film govori o strahu odraslih prema sposobnostima djece. Sviđa mi se jer nas uči da ne moramo slijepo pratiti pravila odraslih, nego ih primjeniti da bi bila poštena za sve.

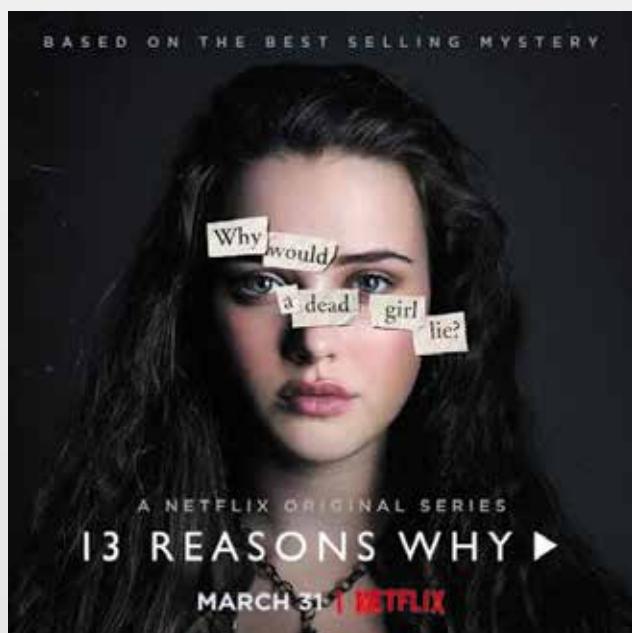

Ice (2011.)

Junakinja Nadya odustaje od sna da postane prvakinja u klizanju u trenutku kada joj je slomljeno tijelo i duh. Tada upoznaje hokejaša koji je nauči vjerovati u sebe i svoj san. Film snažno poručuje da karijera i slava nisu važni ako ih nemamo s kime podijeliti.

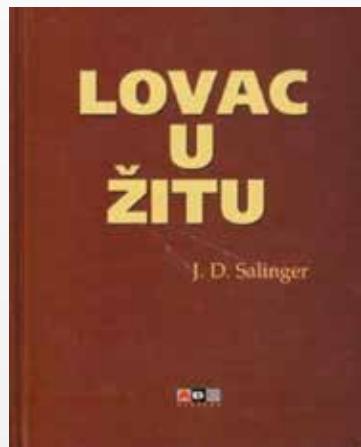
13 Reasons Why (misterija, tinejdžerska drama, 2017.)

Serija je bazirana na romanu Jaja Ashera. Prati tinejdžera koji pokušava otkriti zašto se njegova simpatija ubila. Serija mi se osobito svidjela jer govori o problemima mojih vršnjaka i o tome kako svatko misli kako je njegov problem najveći. Obrađuje temu samoubojstva kojem su mladi ponkad podložni, kada ne vide ili ne znaju kako na drugi način riješiti probleme.

VELIKO SRCE LOVCA U ŽITU

Književni osvrt Antonije Grljušić

Sigurno ste već čuli za Holdena, bar na onom uvodnom satu hrvatskog jezika kada su vam rekli da je na popisu obveznih djela za maturu. Ako niste, upoznajte ga što prije!

Holden Caulfield protagonist je romana Lovac u žitu, američkog pisca Jeromea Davida Sallingera. Priča o Holdenu priča je o borbi

protiv ustaljenih autoriteta i društva koje svojom uniformiranošću ograničava i pritiče mladog čovjeka kako sredinom dvadesetog stoljeća, tako i danas, a vjerojatno i puno prije. Holden nam pripovijeda iz mentalne ustanove u Kaliforniji. Sa sedamnaest godina već je nekoliko puta bio izbačen iz različitih škola i internata te tako o sebi stvara sliku delikventa i nestvarive osobe. Ipak, iza ljske društvenog izopćenika krije se senzibilni mladi čovjek pun bunta i želje za promjenom. Holdenov je san hvatati djecu koja se igraju preblizu ruba velikog žitnog polja. Zapravo želi sačuvati djecu od trule strane života, one koja započinje tamo gdje polje završava. Holden stoji na razmeđu djetinjstva i zrele dobi. Njegova ideja lovca u žitu dolazi iz dubine njegovog zaista velikog srca, reflektira nevinost i nepokvarenu mladost. Želja da zaštititi taj duh, s druge strane, predstavlja Holdenovu odvojenost od svijeta. Teško se nosi s licemjerjem koje ga okružuje, a stalno ga prate i bolni događaji iz prošlosti. Holdenova otuđenost krije u sebi još uvijek neiscrpnu nadu. Oko sebe vidi ružan svijet, ali i ljepotu, simbole autentičnosti i individualizma za koje on sam vjeruje da su nužne da nas održe, da opstanemo i ostanemo ljudi. Lovac u žitu objavljen je u SAD-u u vrijeme općeg blagostanja, začeća novog američkog sna i društvenih pravila koja se nameću i mladim ljudima. Mnogi su se tim pravilima i oduprli stvorivši različite kontrakulture preko umjetničke revolucije, ostavljajući nam u naslijede ideje istinske slobode i ljubavi. Drugi su ostali u

okviru uzornog predstavnika snažne države, ponosne nacije. Sallinger svojom „prozom u trapericama“ svježim, mladim izrazom upravo pruža ruku buntovnicima otvorenih srca, širokih pogleda na društvo i svijet te spremno okreće leđa idealu obećane zemlje. Šalje nam Holdena kao glasnogovornika svih onih koji ne prihvataju okvir, uniformu. Stoji uz mlade koji odbijaju ograničiti svoju osobnost, svjesno se udaljiti od čovječnosti da bi se podložili kakvoj društvenoj normi. Da je Holden Caulfield kojim slučajem realan lik i da živi danas, imao bi mnogo razloga da ne poželi biti ništa drugo nego lovac u žitu, ponovno. On je junak ne samo ovoga romana, već i našeg doba, beskrajne i bezvremenske borbe nekolicine protiv kontrole misli, duha, čovjeka. Naše doba nije ništa drugačije od njegovog; mladi ljudi uvijek prolaze kroz probleme mlađih ljudi. Pogotovo danas, Holdena bi najviše mučilo naše pretvaranje, nikada izraženije. Koristimo svaku priliku da budemo više od onoga što jesmo, ali moramo li biti lijepi, pametni, poželjni, zabavni? Kada bi Holden povikao u našu unutrašnjost, bi li njegov glas samo odjeknuo i vratio se njemu jer u nama nema gdje ostati? Ne zato što smo puni svega, nego zato što smo prazni. Preblizu ruba polja. Holden živi na margini i svjestan je prljavštine koja ga okružuje, želi druge od nje zaštititi i vjeruje u to. Društvo ga odbacuje, a on otvoreno okreće leđa licemjerju i poremećenom sustavu vrijednosti.

Mogla bih napraviti dovoljno poveznica između Holdena i sebe. Mislim da, prolazeći kroz godine kad makar i nesvesno oblikovana iskustvima i različitim okolnostima, sazrijevam. Ne mogu ostati gluha i slijepa na ono što se događa oko mene. Na ono što smatram pogrešnim. Ponekad, kao i Holden, na svjet odraslih. Ipak, mislim da ne bi bilo dobro ostati tu gdje jesam, u prijelaznom razdoblju. Moramo se kretati u svakom smislu; to je nužno ako išta želimo promijeniti. Moramo rasti. Dovoljno je samo da znamo ono što je napisao Ujević: „Nisi sam.“

Poslije tebe

Sjedim na prozoru pomalo već umorna,
U osvijetljenoj sobi, gledam u daljinu, zamišljam tvoj lik i poželim da si tu.
Da bar na tren opet budeš stvarna kao do prije šest minuta.
Da ti kažem još ponešto što sam zaboravila i da mi ti kažeš ono što si zaboravila
– nadam se da nisi mnogo toga.
Želim opet osjetiti te niti, vidjeti tvoje oči, čuti tvoj smijeh.
Dva i tri, a bome i pet sati s tobom prolete za tren.

Sjedim na prozoru umorna, u polutamnoj sobi, gledam u daljinu i zamišljam tvoj lik i evo skoro pa si tu.
Na tren si bila stvarna kao i prije osam minuta.
Pokušala sam ti reći ono nešto što sam zaboravila i ti si pokušala, ali ostalo je mnogo toga.
Na tren sam osjetila te niti, vidjela tvoje oči i čula tvoj smijeh.
Jer i dalje dva i tri, a bome i pet sati, s tobom nisu dovoljna.

I evo sjedim na prozoru, totalno umorna, sad već u potpunoj tami sobe,
gledam u daljinu i tvoj lik je napokon tu.
Stvarna si kao i prije trinaest minuta.

Gоворим ti ono što sam zaboravila i ti kažeš ponešto, ali ostalo je previše toga.
Osjećam te niti, štoviše prožimaju me, vidim tvoje oči, gubim se u njima i čujem tvoj smijeh,
ne izlazi mi iz glave.
Ali prošla su i dva i tri sata, i pet sati s tobom, a meni i dalje nije dovoljno.

Ne želim više sjediti na prozoru pomalo ili totalno umorna, u poluosvijetljenoj ili tamnoj sobi, gledati u
daljinu i zamišljati tebe, da mi budeš stvarna kao prije šest ili trinaest minuta.
Ne želim ti govoriti ono što sam zaboravila, niti želim slušati ono što si zaboravila,
jer ti uvijek zaboraviš toliko toga.
Ne želim ni osjetiti te niti, ni vidjeti tvoje oči, ni čuti tvoj smijeh.
Ne želim da mi pet sati s tobom proleti za tren.

Samo želim da si tu!
Da ne moram više sjediti u polutami, umorna, i željeti da si tu na tren.
Kao prije ne znam koliko već minuta.
Samo želim da si tu!
Da ne moramo govoriti ono što smo zaboravile, jer ovog puta nećemo zaboraviti ništa.
Osjećat će niti, gledat će u tvoje oči i slušat će tvoj smijeh.
I pet sati će mi tada biti dosta i neće proći za tren.
Jer, eto, samo želim da si tu!

Morena Jerković

A sada zbogom, mila moja...

Kakav je to kraj gdje ti glava govori zbogom
A srce ostani!?

Kako se od tebe rastati, mila moja?
Kad moja duša još za tvojom čezne.
Moje srce te zove, čeka te.

Rastati se, a još jučer bila si tu,
Prisutna u punini svog postojanja.
Uvijek si se razlikovala po prisutnosti.

S lakoćom bih utonula u blaženstvo, gdje tijelo drhti, a duša miruje
Obnavlja se.

Za tren oka bi otišla, a najljepše si ostajala.
Premalo bila uz mene, a najviše nedostajala.

Ni slutila nisam da će ti posljednje zbogom reći kao da ćemo se sresti sutra.
Ni ne znajući!

A sad zbogom, mila moja...

Morena Jerković

Je li grijeh prepustiti se?

Kako si samo lukavo i sitnim koracima ušla u moj život, malo po malo.
Naišla si neprimjetno i nježno poput prve laste u proljeće,
ali opet tako nenadano i jako kao jutarnja zraka sunca.

Vrebala si me kao orao iz daljine, podmuklo i danima, dok sam ja bezbrižno koračala prostranstvima, ni ne
sluteći da ćeš sama i bez pitanja kao bujica ući u moj život.

Bez imalo srama sve si pokorila i isto tako besramno si ostala, bez mojeg dopuštenja.
Nisi mi dala ni tren da se snađem, nije te bilo briga ima li u mojim prostranstvima mjesta za tebe.

A ja sam tako stajala i gledala u tebe, bez imalo snage,
a i želje da se oduprem ili usprotivim tvom iznenadnom dolasku.
Prepustila sam ti se.

Prepustila sam ti se, čuješ li?
Nije mi lako i bojam se. Bojam se lakog prepuštanja i emocija koje si u trenu
s tolikom lakoćom probudila u meni.

Divim ti se, kako ti je pošlo za rukom, da mi se uvučeš pod kožu.
Divim se i sebi kakvom si me baš ti učinila od kad si došla, ni ne obazirući se.

Ni ne obazirući se jesam li spremna dozvoliti tebi da budeš dio onoga što najviše volim.
Da budeš dio moje analize i paralize.

Zato ti i ne trebam nikada reći da te volim,
ne zato što tu riječ ne mogu prevaliti preko usana, nego zato što bi ti trebala biti dovoljna sama pomisao
da si dio nečega što ispunjava moj cijeli dan, život!

Morena Jerković

Ilustracija: Issa Ćudina

Volio bih se probuditi kao...

Volio bih se probuditi kao atom da sve njezino bude sazdano od mene i sve moje bude njezino.

Volio bih se probuditi kao kiša da iznova padam i letim. Volio bih se probuditi kao kiša da uveseljavam nju, dok me iščekuje na prozoru.

Volio bih se probuditi kao cvijet da uvijek gledam prema suncu. Volio bih se probuditi kao cvijet da uljepšavam njezin vrt dok je sunce, a kad noć padne da sklopim latice za počinak. Kad bih se probudio kao cvijet, ne bih prepoznavao ništa osim noći, dana i njezinog osmjeha. To bi mi bilo sasvim dovoljno.

Volio bih se probuditi kao zvijezda da joj budem vječan! Kada bih se probudio kao zvijezda sjaо bih najjače što mogu! Bio bih njezina zvijezda. Pokazivao bih joj put, davao nadu i tješio da svjetla uvijek ima.

Volio bih se probuditi kao vatra da napokon prepozna moј žar. Volio bih se probuditi kao vatra jer bi mi tada dopustila da je grijem u studenim noćima. Volio bih se probuditi kao vatra da spozna moju snagu

i moć! Spreman sam izgorjeti za nju! Bio bih njezin žar kojim će pridobiti zmaja.

Volio bih se probuditi kao snijeg da shvati koliko joj nedostajem! Bio sam njezina vatra koja je grijala. Kako će ona dalje bez vatre? Volio bih se probuditi kao snijeg, ali ne bih dugo trajao. Siječanj i veljaču, to bi joj bilo dovoljno da shvati.

Volio bih se probuditi kao pas da joj budem najbolji prijatelj. Pratio bih je svuda, bio bih tu kad je tužna i sretna. Vodio bih je u prirodu da vidi kako najljepši cvijet nije lijep i jedinstven kao ona. Bio bih znatiželjan, sve bih njuškao i sve želio znati. Noću bih spavao pokraj njezinog kreveta da ne bude sama. Baš bih se volio probuditi kao pas.

Volio bih se probuditi kao zmaj! Pravi pravcati, najstrašniji zmaj u cijelom kraljevstvu! Kad bi je „njezin“ princ, koji uopće ne shvaća njezinu vrijednost naljutio, došla bi k meni. Zaštitio bih je od svih zala i cio svijet bio bi naš. Bio bih njezin dom i utočište. U mom naručju od kiše, vatre, snijega osjećala bi se sigurno. Baš kako princeze zaslužuju. A sljedeće jutro probudio bih se kao njezina sljedeća želja.

Barbara Parunov

Ljeto, plaža, brodovi, more

Za mene je Brač
skup brodova na moru
broj zrnca soli u moru.

Za mene je Brač
ljeto koje vječno traje
prepune plaže i
sjenoviti hlad.

Za mene je Brač
stijena koja
krasi otok srca mog.

Za mene je Brač
moj dom.

Petra Štrba

Njega garli more,
Jubidu ga bori,
Galeb o njemu snije,
Sunce mu se smije.

Nosi gaće od stinje,
Košuju od bevonde,
Vlose od buška ricaste,
Oci bistre kako more,
Obrazi rumjeniji od zore.

Jo za lipji škoj ne znon,
A ne znodu ni sardele,
Ni tovari, ni štitici gnjizdo.

Svaku sedmicu jedva cekon doć doma
Da vidin lipotu molega moga škoja.

Antonia Matijašević Ilustracija: Issa Ćudina

Poruka svijetu

Zamisli da si pismo koje putuje kroz vrijeme. Koju poruku želiš prenijeti čitateljima?

Odjednom mi je lice dotaknula ledena kapljica. Pogledala sam gore i osmjehnula se. Veliku mrežu tmurnih oblaka, koja je već tjednima bila iznad moga grada, rastvorile su tople zrake sunca. Snježna idila brzo je nestajala. Priroda je pjevala kao da nikada nije bila zatrpana bjelinom. Dugo se nisam osjećala ispunjeno i radosno kao tog trenutka. Impresivno je kako mala zraka sunca, koja do Zemlje putuje milijunima kilometara, u par minuta dotakne svaki moj živac, venu, arteriju, svaku moju ćeliju. Osjećaj topline koji mi pruža ta zraka puno je jači iznutra. Krv mi postaje velika, topla bujica i puni klijetke srca koje udara svaki put jače i jače. Još impresivnije je kako tako jak osjećaj u meni može izazvati zraka, vjetar, more, kamen, biljka, životinja, a čovjek ne može.

Čovječe, gdje si? Čuješ li što govorim? Poslušaj me. Stani. Zaustavi se u minutama u kojima me zraka sunca čini sretnom. Gledam te godinama. Ustaješ rano, ali kasniš. Uzimaš papire sa stola, oblačиш kaput i cipele, nastavljaš brzim tempom. Nakon par sekundi se vraćaš jer si zaboravio nešto. Tvomu povratku se svaki put obradujem. Ali taj nalet radosti ispari jednakom brzinom kojom ti uđeš i zgrabiš mobitel koji si zaboravio. Hodam uz tebe cijeli dan. Kao i uvijek doručak uzmeš u pekari, ručaš na radnom mjestu. Nisam primijetila da večeraš. Prepostavljam da nisi zadovoljan svojim izgledom, držiš liniju. Čovječe, imaš tako puno briga. Primaš pozive neprestano, trčiš sa sastankom na sastanak, razgovaraš s ljudima, ali nitko te ne razumije. I kada prođe dan, uputiš se leći, predahnuti od svega što si čuo, video, napravio tijekom napornog dana. Vidim da nisi zadovoljan. Ja to primijetim najbolje. Od prvih zraka jutra pokušavam te zaustaviti i reći ti, ali ne mogu te uhvatiti. Svakim danom si sve dalje i dalje od mene. Izgubio si se. Izgubio si se u radu, razmišljanju, očekivanjima, možda i u prošlosti koja ti nije donijela puno dobrega. Znam, rat je ostavio na tebe posljedice, ali prošlost se ne može izbrisati. Pomogla bih ti i onda. Ali ni tada me nisi slušao. Ponos ti je bio važniji od svega. I danas je. Opet me ne čuješ.

Čovječe, poslušaj me! To sam ja: tvoj brat, sestra,

Ilustracija: Issa Ćudina

prolaznik, priatelj, poznanik, suradnik, majka, dijete. Čovječe, poslušaj me! To sam ja, tvoja savjest. Zaključao si me, odgurnuo si me, a samo ti želim reći da si zaboravio biti. Zaboravio si ono što zraka sunca, kamen, biljka i životinja znaju. Zaboravio si biti svoj. Govorila sam ti i ranije, govorim ti i sada. Nasmišeš mi se, zagriši me, reci mi kako se osjećaš iako to bilo i jedno; pričaj mi kako te je rat naučio cijeniti život; šapni mi kako si stvarno sretan. Ako ne možeš to, onda me samo pozdravi u prolazu. I tada ću biti sretna jer ću vidjeti da postojiš, da se tvoje srce bori ostati živo na našoj dehumaniziranoj planeti. Ako me i dalje ne čuješ ili čuješ u šumovima, ne brini, ponovit ću. Spremam ovo isto pismo za tvoju budućnost. Ako me ne čuješ danas, sutra ćeš. Ne osuđujem te, nadam ti se. Mene je samo jednoga strah. Hoću li opstatи na ovome svijetu ili ću izumrijeti?

Misli su mi odlutale u pismo. Odjednom mi je lice dotaknula ledena kapljica. Pogledala sam gore i vidjela veliku mrežu tmurnih oblaka. Pahuljice su letjele zrakom. Tada si prošao pokraj mene.

Ivana Čorić

Moram priznati da je teško dočarati specifičnu atmosferu koja vlada iza domskih vrata, osobito u slobodno vrijeme. Odlučila sam to prikazati u formi fotoromana. Ovogodišnje izdanje naslovila sam „Život s Oliverom“ i u njemu opisujem suživot s cimericama. Da, znam, teško je povjerovati da ništa od ovog nije izmišljeno, ali istina je, i sve što čete ovdje pročitati zapravo se dogodilo. Uživajte!

Issa Ćudina

Život s Oliverom

Pišem scenarij za fotoroman...
U svakom slučaju bolje da te nema dok se pokušavam koncentrirat

Što radiš?

Issa, u svakom slučaju, ti si poseban slučaj

Druženje s diksćima

I sretnem
ja njega,
a on mi kaže ...

Što?
Sretna si
jer te laže?

Matea,
lagano mi se
činucka
da si gluha.

Doručak u Domu

Toliko si usta
otvorila da bi me
mogla progutat.

Zjev, zjev ...

Ne jedem
svinjetinu.

Pa što je ovo?
Stavili novi aparat,
imaju sve, čokoladu
s kakaom, kakao s
čokoladom, a nemaju
bijelu kavu?

Tko pjeva, zlo ne misli

Ne bi čaja.

Za mene
otpala.

Ustaša je
domobrana.

Njena su
stopala ...
(od mene
otisla)

Da te mogu
pismom zvati,
ja bi piva ...
(ne bi staja)

Maslina je
neobrana ...
(nima koga
da je bere)

Odlazak doktoru

(Ne)zbiljno

Prehrana

50

Paradoks

Lea Brezar
OTVORI OČI

Otvori oči,
Stavi fokus na bitno.
Odvaži,
Ne igraj na sitno.
Baci revanš,
Presloži taj špil,
Promijeni stil.
Karte na stol stavi.
Otvoreno reci,
Rješenje ponudi,
Pokušaj iznova
Daj se probudi.

Izvor:
<http://leabrezar.com/proizvod/pusti-zbirka-pjesama/>.
(5. veljače 2019.)
Izbor: Anita Vudrag